



EGY AZ ISTEN



Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 22. (82.) ÉVF. • 9. SZÁM • 2012. SZEPTEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ



Fotó: Czire Alpár

Megújító találkozás

• Alkalmanként megadatik nézni, ahogy reggelente a felkelő nap sugarai a Balázs Ferenc által építtetett mészkői papilak előtt megfürödnek az Aranyosban, bepásztázzák a gyümölcsösöket, és belopják magukat az ablakon keresztül a gyalult gerendás-mennyezetű nappaliba. Békével, mozdulatlanul szemlélem ilyenkor a megszínesedő világot.

Ugyanilyen megnyugvással nézem a gyermekarcokból ránk ragyogó életkedvet is. Áldott érzés, amikor gyermeki vidámság

veri fel a csendet, gyermekhangon zendül meg az élet-zsoltár.

A napfény eloszlatja a sötétséget. A gyermek az élet folytonosságát hirdeti. Az előbbi csendes békességre ösztönöz, a gyermek-jelenlét arra, hogy tisztaszívűségükben megfürödvé reménység és tettvágy éledjen bennünk.

A nyár vidám nyüzsgéssel volt tele. Gyermektáborok vagy éppen magántalálkozásaink rendjén fel-felvillant az áldás. Vajon hogyan töltekeztünk belőle?!

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

Ki tudja, merre?

3

100 éves a fogarasi unitárius templom

5

Konfirmandusok mozgótábora

10

20 éve alakult újra az UNOSZ

20

Köszönettel

22

„A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel...” (Róm 15,13a)

• **Augusztus 31. és szeptember 3. között Kolozsváron** vezetői munkaértekezletet tartott az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU), amelyen tizennégy európai ország unitárius egyházának elöljárói vettek részt, többek között az Egyesült Királyságból és Németországból, Hollandiából és Lengyelországból, de a skandináv államokból is. A Magyar Unitárius Egyház székházában szervezett tanácskozás küldetése az európai tagegyházak szervezeti és lelki egészségének megvizsgálása, a helyi viszonyok elemzése az unitárius egyháztagság erősödése és növekedése céljából, valamint együttműködési lehetőségek keresése a kölcsönös tanulás távlatával. A tanácskozást egynapos látogatás előzte meg Dévára, Dávid Ferenc unitárius egyházalapító emlékművéhez, valamint Gyulafehérvárra, János Zsigmond vallásvédnök fejedelem sír-emlékéhez. Az értekezlet végén a vendégek Aranyos menti unitárius egyházközségeket látogattak meg.

• **Felújítják Románia egyetlen magyar világörökség-templomát.**

Az UNESCO Világörökség listáján 189 ország 962 védett értéke szerepel. Ebből 745 kulturális, 188 természeti, 29 vegyes. Romániát 6 kulturális és 1 természeti világörökség kincs képviseli. 1999-ben az Erdélyi Vártemplomos Falvak csoportban szász vártemplomokkal együtt került védettségi listára a **székelyderzsi unitárius vártemplom**. Azóta is egyedül jeleníti meg az erdélyi magyarok értékeit.

A teljes felújításához szükséges engedélyek beszerzésére és a felújítási tervek elkészítésére egy évtizednyi időre volt szükség. Ezek anyagi hátterét a Román Kulturális Minisztérium és Hargita Megye Tanácsa támogatta.

A vártemplom felújítási tervét Tövissi Zsolt műépítész (ATR Line Kft., Csíkszereda) készítette. Meg-

valósítására az országos restaurálási program keretében a minisztérium közbeszerzési eljárást indított 2,1 millió lej + ÁFA értékben.

A pályázat nyertese, a Rustic Kft. (Nagybánya) 2012 júliusában megkezdte a helyreállítási munkálatokat.

• **Augusztus 11-én Szejkefűrdőn** került sor az **Unitáriusok XIV. Találkozójára**, a székelyudvarhelyi belvárosi egyházközség szervezésében. A találkozó harangszóval, a díszlovasok és az Udvarhelyszéki Fúvósenekarának felvonulásával kezdődött. Az ünnepélyt Kedei Mózes, a szervező egyházközség lelkésze, nyitotta meg. A szószéki szolgálatot Solymosi Alpár csíkszeredai lelkész végezte a Lk 6,10 alapján. Az ünnepi rendezvény kulturális műsorral folytatódott. Majd, szokás szerint, a lelkészek vezetésével a jelenlevők az unitárius Orbán Balázs síremlékéhez vonultak a legnagyobb székely emléke előtt tisztelegni. A találkozó szabadtéri népünnepéllyel zárult.

• **A marosi unitárius egyházkör augusztus 25-én**, szombaton szervezte meg a II. Egyházköri Találkozót Nyárádszentlászlón és Nyárádgálfalván. A nyárádszentlászlói unitárius templomban tartott, 11 órakor kezdődő istentiszteleten a szószéki szolgálatot Kovács István sepsiszentgyörgyi unitárius lelkész, egyházi közügyigazgató végezte. Az istentisztelet keretében fellépett a nyárádszeredai Bocskai Dalkör. Istentisztelet után a nyárádgálfalvi polgármesteri hivatal szabadidő-központjában folytatódott a program. Az ünnepi műsor keretében fellépett a Kendi Csillagok, a nyárádszentbenedeki Reménység néptáncscsoport és a marosvásárhelyi Fagyöngy citeracsoport, majd Gyepessy László adomamondó és Várad Imre gitárelőadását hallgathatják meg a résztvevők. A találkozó közös bogrács-gulyás elfogyasztásával zárult.

• **Július 22-én falutalálkozóra** került sor a Nyárad menti **Kisadorjában**. A találkozó istentisztelettel kezdődött, melyen a szószéki szolgálatot Csécs Márton marosvásárhelyi segédlelkész végezte. Bemutatásra került Kisadorjáni Szilágyi Domokos *Itt születtem, ez a hazám* című falumonográfiája, melyet László Márton történész méltatott. A templomi ünnepség után a világháborúban elhunyt hősök emlékművénél koszorúzásra, főhajtásra került sor.

• **Augusztus 18-án** a Viharsarok Egyesület és a helyi polgármesteri hivatal szervezésében megrendezték az **V. Székelymuzsnai Falunapokat**. Az ünnepség ökumenikus istentisztelettel kezdődött az unitárius egyházközség templomában. Istentisztelet után kulturális programokon vehettek részt az érdeklődők a falu Művelődési Házában.

• **Augusztus 6–12. között** nyolcadik alkalommal szervezték meg **Székelyderzsben** az **Evangeliumi Gyermekhetet**. A templomjavítási munkálatok miatt a kultúrház adott otthont az eseménynek, melyen 59 gyermek fordult meg. A hét témája Jézus élete és tanítása volt. A gyermekhét anyagi hátterét pályázati úton a Magyar Unitárius Egyház és Hargita Megye Tanácsa biztosította.

• Idén **Mészkő** adott otthont annak a **gyermektábornak**, melyet a kolozsi és mészkői unitárius gyermekek számára szervezett a két egyházközség. A 2011-ben Kolozson tartott hasonló tábor folytatásaként megszervezett eseményen a tevékenységek és foglalkozások a gondviselés témája köré épültek. Az **augusztus 24–26.** között lezajlott táborban 34 gyermek és képző vett részt.

A táborat a Magyar Unitárius Egyház és a Lakiteleki Népfőiskola támogatta.

Ki tudja, merre?

Vannak folyamatok, amelyek egyszer lezárulnak, vagy észrevétlenül beleolvadnak egy másikba, és részesei lesznek annak. Ha nagyon akarom, a nap, a hónap, az év végén kimondom: vége, de a legtöbbször örvendek, ha azok szépen összesimulva, meghúzott határok nélkül követik egymást. Néha úgy éreztem, hogy egy-egy időszakot le kell zárnom. Valaminek véget kell érnie, és valaminek el kell kezdődnie. Be kell fejezni a „tegnap” elkezdett munkafolyamatokat, és hozzá kell kezdeni az újakhoz.

Az elmúlt tizenegy év alatt fígyelemmel követtem egyházközségünk és a falu, Bözöd életének alakulását. Voltak szép megvalósítások, s örvendtem is azoknak a maguk idejében, de mindvégig foglalkoztatott a gondolat: vajon ez csak a mának szól? Én hiszek és hinni akarok a jövőben, de meg vagyok győződve, hogy nem elég hinni. A jelenben nemcsak a mának és máért kell dolgozni, hanem a jövő biztosítására is törekedni. Túl vagyunk egy népszámláláson, megmérettettünk, és sajnos sok mindenben „híjával találtattunk”:

Az elmúlt tíz év alatt közel száz személlyel fogyatkozott a falu lakossága. Évről évre csökken a megszületett gyermekek száma. A faluban levő házak közel egyharmada lakatlan. A folytonosság nem biztosított. Az évek telnek, erőnk lankad, a betegségek is gyakrabban fordulnak elő. Meg tudunk-e maradni?

A huszonnegyedik órában élünk, és meggyőződésem, hogy csak hathatós jövőre figyélssel és tervezéssel lehet itt megállni. Ugyanakkor hiszem, hogy van bennünk kellő elszántság, és meg is fordíthatjuk ezt a folyamatot! Ehhez azonban szükségünk van

arra, hogy minimálisra csökkent-sük azon dolgainkra való figyelmet, amelyek elválasztanak, s maximálisra emelni azokat, amelyek összetartanak.

Ki tudja, merre, merre visz a végzet? – kérdéssel indít a Székely himnusz első sora. Nekünk kell válaszolnunk a feltett kérdésre. A mástól való válaszadás várásának ideje lejárt!

„Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük”
(Mt 2,10)

Tudom, egy olyan világban élünk, amikor az ÉN kerül a MI helyére, viszont azt is tudom, hogy a MI sohasem az ÉN elfojtására törekszik, inkább teret és lehetőséget akar kínálni az egyén kiteljesedésére. Hangot kell adnunk egyéni véleményünknek meghallgatva másokat, s közös nevezőre jutva vállalni a MI-ben és a MI-ért való közös munkát, hogy az ÉN-nek jövője legyen. Nekem, az egyénnek a közösségen belül kell megtalálnom a választ, hogy merre akarom életem útját terelgetni.

Göröngyös úton, sötét éjjelen vezet ez az út, de bennünk van az erő a göröngyök megszüntetéséhez és a csillagok felragyogtatásához. Minden ember egy csillag, és minden csillagnak Isten fényt adott az ő lelke által. Igaz, fényünk nem mindig ragyog egyformán, de meg van bennünk a képesség, hogy más csillagok által felkínált fény-nyel saját fényünket erősítsük, és az akarat, hogy másoknak adjunk a magunk fényéből.

Maroknyi székely porlik, mint a szikla – igen, a szikla a természet viszontagságainak kitéve porlik, s ha emberi kezek által markolt csáká-



FAZAKAS
LEVENTE

nyok foga is beleharap, akkor egyre rohamosabban fogy. A természetes porlás megállíthatatlan, de a romboló csákány használatáról le kell mondani, s energiánkat inkább az állag megőrzésére fordítani.

Ne hagyj el veszni Erdélyt, Istenünk – énekeljük, imádkozzuk. Isten nem fogja megmenteni az elmúlástól ezt a helyet. Ő csak meghallgatva imánkat, erőt ad. Meg

kell értenünk, hogy mindenkinek Csaba királyfinak kell lenni. A magunk csillaga által kirakott csillagösvényen vezessük, alakítsuk életünket, s ezen keresztül a közösségünk életét, hogy legyen annak jövője.

Gyermekkoromban a csillagos eget szemlélve sokszor tapasztaltam, hogy egy idő után egyetlen fénypontban egyesülnek az ég csillagai, s közös, megerősödött fényükkel ragyognak arcomra. Hiszek abban, hogy az emberi csillagok is képesek az egyéni válaszadás fénynyalábjait egy egységes fény sugarban életünk egén felragyogtatni.

Akkor lesz nagy az örömünk, amikor ez a csillag felragyog közösségünk egén, s fényleni fog az ő világossága. Lehet, most éppen felhő takarja el szemeink elől, de élnie kell bennünk a bizonyosságnak, hogy a felhő mögött ott van a fény. Ha kell, megerősödött, közös akarattal, imával távolítsuk el a fényt kibontakozni nem engedő felhőket, hogy csillagunk fénye megmutassa nekünk, merre is vezet a magunk által elvégzett munka kínálta életutunk.

Békések és ragadozók

| SZÉKELY KINGA RÉKA

„A bosszúállás istenek bűne, állatok erénye. A megtörtént rosszat jóvá nem teszi.” (Jókai Mór: Egy az Isten)

A világnak csak egy a baja, nevezetesen az, hogy az emberi fajhoz tartozó egyedek két nagy külön csoportban különítődnek el. Részben hasonlatos az eset az állatvilágban honos túléléshez, vagyis vannak ragadozók és vannak békések. A ragadozók érveléséhez olyan ötlet sorok tartoznak, melyek alátámasztják, megmagyarázzák a környezetüket pusztító, a máságot nem toleráló viselkedést. Nyilván a legfájdalmasabb az a művelet, ahogy a ragadozók ezt a viselkedést a vallásos hit megnyilvánulásával álcázzák. A békések keresik a párbeszéd lehetőségét, mert olyan világot szeretnének, ahol mindenkinek jut hely, ahol nem kell kipusztítani az egyik vallást, az egyik népet azért, hogy a másik élhessen. A békések is vallásos hitükkel magyarázzák viselkedésüket, azért békések, azért elfogadók, azért türelmesek, mert szent meggyőződésük az, hogy Isten, a teremtető, ezt várja el tőlük.

Milyen küzdelem tud lenni az, ahol két embercsoport áll szemtől szemben, az egyik azt mondja a másinak: éljtek ti is, hisz mindannyian Isten teremtményei vagyunk, a másik azt mondja: ti nem élhettek, mert titeket Isten kárhozatra ítélte?!

A Vallásszabadságért Nemzetközi Egyesület (IARF) Európai és Közel-keleti Részlegének konferenciájára a hollandiai Elspeetben került sor 2012. július 19–22. között. A Vallásszabadságért Nemzetközi Egyesület a világ legrégibb vallásközi egyesülete, melyet 1900-ban alapítottak Bostonban, s melynek a Magyar Unitárius Egyház is egyik alapító tagja volt. 2012-ben is tagjai vagyunk ennek a nemzetközi szervezetnek, bár egyre több energiát vesz fel hagyományaink ismertetése, egyszerű bemutatkozásunk. A nemzetközi egyesület ugyanis rengeteg új taggal szaporodott az elmúlt 112 év alatt, így a kitűzött célok is eltolódtak a számbelileg nagyobb vagy anyagilag erősebb tagszervezetek által meghatározott problémák felé. Így sikeredett, hogy különböző toleranciát építő programok zajlottak és zajlanak Délkelet-Ázsiában, nevezetesen a hatalmas Indiában, valamint Közel-Keleten, vagyis a Szentföldön. Mint magyar unitáriusok duzoghathunk, hogy ezek a projektek tőlünk függetlenül léteznek, ám mégis tanulságos számunkra sok minden. Jó érzés megtudni azt, hogy minden világvallásnak, úgymint iszlám, hindu, judaista, buddhista, vannak toleráns ágai, akiket ugyanaz a szent lelkesedés fűt, mint minket, unitáriusokat: legyen valóságos vallásszabadság ezen a földön. Megnyugtató érzés, hogy

a vallásszabadság utáni vágyunkkal nem vagyunk egyedül ezen a világon.

A nagy kérdés azonban nálunk is az, mint a más vallású toleráns kisebbségeknél: vajon ha mi lennénk a nagyok, ha mi lennénk számbeli fölényben, akkor is ilyen égető fontos lenne számunkra a tolerancia?!

Azért választottam mottóként Jókai Mór *Egy az Isten* című regényének néhány mondatát, mert benne Jókai úgy beszél rólunk, unitáriusokról, mint akik nem



A szerző és Wies Houwelin NPB-titkár

a bosszúállás emberei vagyunk. Nagyszerű megállapítás és nagyszerű cél. Jókai tulajdonképpen meghatározta a Vallásszabadságért Nemzetközi Egyesület egyik kitűzött célját, és mi elégedettek lehetünk, ha ennek irányában folytatjuk vallásos tevékenységünket.

Elspeetben, ahol egy, a mennoniták által alapított, környezetbarát díjakkal büszkélkedő szállodában voltunk elszállásolva, a holland szervezet biztosította a lelki és szellemi táplálékot. Wytke Dijkstra remonstráns lelkész, a holland szervezet és egyben az európai és a közel-keleti szervezet elnökének meghívására holland előadók – történészek, szociológusok, közgazdászok és művészek – vezettek be a toleráns vallás és világszemlélet nyugati szféráiba. Szomorú volt tapasztalni, hogy a büszke és gazdag Nyugat sem tudta megzabolázni a ragadozó típusú egyéneket és vallásos közösségeket, ugyanakkor megnyugtató volt konstatálni azt, hogy mindegyik előadó a toleranciában és a békés együttélésben látja a jövő garanciáját.

Az erdélyi küldöttséget Bartha Zsuzsanna, Kiss Sándor és jómagam alkottuk, kiknek költségeiről Annelies Trenning, a holland részleg egyik munka-

társa, a homoródszentpéteri testvéregyházközség, a De Woudkapel egyik tagja gondoskodott.

A konferencia egyik munkacsoportjában, mely a Vallásszabadságért Nemzetközi Egyesület és az Egyesült Nemzetek kapcsolatáról értekezett, elpanaszoltuk erdélyi unitárius bánatunk. A szervezet egyik munkatársa, Morse Flores, aki az EN egyik irodájában dolgozik, biztosított arról, hogy ezentúl jobban oda fog figyelni a közép-európai fejleményekre is.

A világnak csak egy a baja, hogy vannak ragadozók és vannak békések, de a legnagyobb baj mégiscsak az, hogy ezt a megállapítást a ragadozók nem tartják valósnak. Szerény véleményem szerint ebben az esetben nagyon is hasonlítanak rám, amikor gyermekeim felidegesítenek, és orkán hangon ordítom, hogy nem vagyok ideges. Mit feleljünk azoknak, akik hitükre alapozva jelentik ki, hogy ők nem ragadozók,



Erdélyi lelkészek: Kiss Sándor és Bartha Mária Zsuzsanna

de azért hirdetik, hogy mindenki más elkárhozik, aki nem őket követi?

100 éves a fogarasi unitárius templom

VAGYAS ATTILA

• Az első mérföldkő melletti megállásnak is nevezhetnénk 2012. július 21-ét a fogarasi unitárius egyházközség életében. A templom 100 éves évfordulójához méltó ünnepségre régóta készültünk, a több hónapos készülődés után pedig elérkezett a nap, amikor ünnepelehetünk a múltat, élhetünk méltó módon a jelent, és hittel, bizalommal álmodhattuk a jövőt. Ezt tette 100 évvel ezelőtt is ez a gyülekezet a fogarasi havasok árnyékában, amikor a Pákei Lajos által tervezett templomot felépítették, majd ünnepélyes körülmények között felszentelték. És 2012-ben tette mindezt nemcsak a maroknyi unitárius közösség, hanem velünk együtt a fogarasi magyarság is. Hiszen szórványban akkor igazi az ünnep, ha egymás örömeiben osztozik felekezeti hovatartozás nélkül. Ezelőtt pontosan száz esztendővel (1912. július 21-én tartották az első istentiszteletet az új templomban) a fogarasi unitárius gyülekezetnek feltehetően szűksnek bizonyult a templom. Ma már csak közösen, a többi felekezettel együtt tudjuk megtölteni a vasárnaponként üresen maradó padokat, és csak ilyen alkalmakkal szól tisztán a lelkes zoltáréneklést irányító harmónium.

Az ünnepi istentiszteleten a szószéki szertartást egyházunk püspöke, Bálint Benczédi Ferenc végezte, aki egy kisebb küldöttséggel érkezett gyülekezetünkbe. Ünnepi beszédében az összetartozás áldott öröme és az együttes megmaradására figyelmeztette a gyülekezetet. Az ünnepség második felében a zene és a vers a történelem ölekezésében találkozott. Mezei Melinda és Márkos Albert hegedűművészek előadását

Meister Éva, Magyarországról meghívott színművésznőpódiummúsort követte, „Psalmus Hungaricus” címmel. A lelkeket simogató előadás után Márkos Ervin, volt fogarasi lelkész a fogarasi unitárius egyházközség történetét mutatta be az ünneplő gyülekezetnek. A templomi programot Bálint Sára pánsíp előadása, valamint Fóris Ildikó éneke zárta, aki a templom 100 éves évfordulójára komponált dalt adott elő.

A templomból kijövet a 100 éves múltból összeválogatott és ez alkalommal kiállított fényképek tették láthatóvá és felidézhetővé a történelmet. Szűksnek bizonyult a keskeny kis udvarbelső, ahol a szórványban élők ragaszkodását és szeretetét próbáltuk kifejezésre juttatni, szeretetvendégség formájában. Majd meghívottainkkal, a bukaresti társegyházközség képviselőivel, helyi lelkészekkel és gyülekezeti tagokkal ünnepi ebédet vettünk részt.

Minden jó, ha a vége jó – szokás mondani, ha a végéről a pont nem hiányzik, és pont ott van, ahol lennie kell. Ezzel az ünnepséggel mi nem pontot, hanem pontokat tettünk egy fejezet végére, és amikor ezek a sorok íródnak, akkor már a pontok utáni élet szökken szárba, betűk, szavak, érzések formájában. A 88 lelket számláló fogarasi unitárius gyülekezet egy újabb ismeretlen századdal néz szembe, és veszi fel a harcot a jelenkor megpróbáltatásaival. Hogy lesz-e 200 éves évforduló a fogarasi unitárius egyházközségben, az nagymértékben tőlünk is függ. A szórványban élők jövőbe tekintő hitével valljuk: „De Isten megsegít engem, az Úr megtartja életemet.” (Zsolt 54,6)

Harangszentelés Sepsiszentkirályban

ADORJÁNI GYÖNGYVÉR

„Harangot öntött a szeretet,
e harang zúgásától megittasult a föld.”
(Szappanos Márta Mária: *Karácsony éjjelén*)

2012. augusztus 18-án harangot szentel a kis unitárius gyülekezet Sepsiszentkirályban. Egy évvel ezelőtt 60 unitárius álmodta, hogy az 1842-ben öntött kis harangot, amely belefáradt a templomi hívogatásba, felcserélik egy újjal. Nem volt könnyű, hisz egy maroknyi gyülekezet kevés pénzecskéje nem lett volna elegendő a születéshez.

Álomharang – mondogatják könnyes szemmel. Emlegetik, az *összefogás harangjának*, és boldogan hallgatják templomba hívó szavát. Igen, mert születését egy évvel ezelőtt álmodta a kicsiny gyülekezet, álmodta és akarta a kis harang születését, habár tudta, saját erőből lehetetlenség megvalósítani, ezért volt szükség összefogásra, megértésre, segítségre. Augusztus 18-ra az álom valóra vált, és megszólalt az új harang.

Népviselőbe öltözött fiatalok, gyerekek és a helyi unitárius keblitanács várta a falutáblánál főtisztelendő Bálint Benczédi Ferenc püspököt, ahol Adorjáni Levente helybeli unitárius lelkész üdvözlőbeszéddel fogadta és a botfalusi asszonyok énekszámokkal köszöntötték.

Az új és a régi harang egymás mellett várta a Sion hegyére érkező híveket. Az új harang csodás két koszorút kapott, melyek között szépen lehetett olvasni a feliratot: „Az egy igaz Isten dicsőségére közadakozásból öntette a Sepsiszentkirályi Unitárius Egyházközség, 2012. augusztusában.”

Mellette, az 1842-ben készült, de a szolgálatban elfáradt harang várta a nyugdíjazását. Virágcsokorral és háromszínű nemzeti szalaggal átkötve vonult nyu-

galomba, a templomba. Az új harangot, bibliai idézetekkel és könyörgéssel áldották meg a püspök és a jelenlevő lelkészek. A botfalusi asszonyok harangról szóló dalokkal köszöntötték az új harang munkába állását.

A harangláb is új köntösbe öltözve várta az új szolgálattevő érkezését. Ünnepezt Sepsiszentkirály, hisz távolabbról is hazalátogattak erre a nagy napra az elszármazottak, nemcsak unitáriusok.

„A harangnak lelke van,
menny és föld közt lebeg.

A harangszó azt zengi:
van neked Istened.” (alberth: *A harang szava*)

A félig felújított műemléktemplom ezen a napon szűknek bizonyult. Istenem, még mikor leszünk ennyien? Talán a templomjavítás befejezése után... és vajon megérjük-e mi, hogy a templomot befejezve lássuk?

Az ünnepi szószéki szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc végezte, és a 95. zsoltár alapján figyelmeztetett, hogy az Istenben való hitre szükség van, a mindennapi küzdelem legyőzésében erőt ad.

A népviselőbe öltözött 26 gyerek türelmetlenül, de fegyelmezetten várta, hogy verses összeállítással köszönthesse az új harang születését. Versek mellett az énekek tették még ünnepélyesebbé a harangszentelést. A botfalusi asszonyok mellett ott volt a segítő-társ, József Lenke Vargyasról. Csodás énekszámokkal színesítették a szentkirályi műsorát. Lám, az *összefogás harangja* még a műsorban is megszólalt. A botfalusi társegyházközség faragott zászlótartóval ajándékozta meg a sepsiszentkirályi egyházközséget.

A köszöntő szavak után a helybeli unitárius lelkész ismertette a sepsiszentkirályi műemléktemplom és a harangok rövid történetét. Az új harang felszentelésénél köszönő szavak hangzottak el, hisz sok megértő ember volt, aki nem azt kérdezte, milyen vallású templom harangja, hanem segített, mondván: Egy Istenünk van.

Most a harang hangja messze hallatszik, nemcsak Sepsiszentgyörgyig, hanem elhallatszik Budapest, Göd, Pilisszentlászló, Kutasó, Halásztelek, Székelyudvarhely, Medgyes vállalkozóihoz, és természetesen itt Sepsiszentkirályban az öregedő szívekig, akik kis nyugdíjukból adakoztak, hogyha nehezen is, de legyen az *álmoharangból* egy igazi, valódi harang.

Az ünnepély közebéddel zárult, amit a szorgos asszonyi kezeknek köszönhetünk, akik nem lehettek ott az ünneplők között, mert kályha mellett sürgölődtek. Szóljon a köszönet asszonyainknak, anyagi támogatóinknak, mindazoknak, akik a harang születését támogatták.



Márkó László felvétele

„...jó érzés volt ott lenni, közéjük tartozni”

A berkeley-i Starr King Lelkészképző Intézet majdnem két évtizede kínál lehetőséget erdélyi unitárius lelkészek évenkénti szakmai továbbképzésére. A 2011–2012-es tanévben Koppándi B. Zoltán élhetett a lehetőséggel, aki feleségével, Ildikóval és fiúkkal, Gusztávval érkezett az Egyesült Államokba. Egy ilyen tanulmányút életre szóló, meghatározó élmény. Az akadémitát Bálint Róbert Zoltán faggatja tapasztalatairól.

• Immár kéthónapnyi idő telt el hazaérkezésetek után. Visszatekintve, hogyan értékeled a Csendes-óceán partján eltöltött időt?

Természetesen még mindig az eltelt 11 hónap hatása alatt élek, élünk. Ilyen élményt nem lehet egyhamar elfelejteni. Úgy érzem, hogy ez egy „áldás” volt életünkön, melyért mindörökké hálás maradok! Mondhatnám, ez egy egyedülálló lehetőség az unitárius lelkész életében, hiszen önerőből lehetetlen ezt megvalósítani. Egyszerűen csak ott lenni, egy éven keresztül tanulni, prédikálási körutadnak köszönhetően Amerikát bejárni – ez talán egyedi alkalom életünkben.

• Hogyan sikerült beilleszkednetek?

Nem tagadom, kis szorongással és izgalommal érkezünk meg Berkeleybe, de mindezek egy pár nap után teljesen eltűntek. A Balázs Bizottság tagjai mindent megtettek annak érdekében, hogy beilleszkedésünk zökkenőmentes legyen. Én a 17. ösztöndíjas voltam, így volt idejük kitapasztalni azt, hogy hogyan lehet a beilleszkedést elviselhetővé tenni. Nem volt könnyű, hiszen új világ, új város, új otthon, új iskola, új emberek között kellett önmagunk lennünk. Sokat segített az, hogy családommal mentem, az együttlét pedig pótolta minden nehézséget.

• Hogyan látja az akadémita Amerikát, Berkeley-t?

Egyszerűen fogalmazva: imádtuk! Elvégre nincs is azon amit ne lehetne szeretni. A teljes éved meg van szervezve a Balázs Bizottság által, szállásod biztosítva egy kis lakásban, szíved szerint választha-

tod a kurzusokat és azt a szakmai területet, ami éppen érdekel. Ösztöndíjadból biztosíthatod a megélhetésedet. Sokat utaztunk, láttunk, tapasztaltunk. Ösztöndíjasként az erdélyi magyar szellemiséget, a dávidferenci és balázsferenci unitarizmust képviselve jó érzés volt ott lenni, közéjük tartozni. Berkeley mindig is egyetemi város volt Oakland és San Francisco szomszédságában, ahol a multikulturalitás uralkodik, a hagyományos és az új ötvöződik egymással, a különböző szélsőségek pedig békésen megférnek egymás mellett.

Sokat tanultunk, a Holy Hill (Szent hegy – itt található a kilenc teológiát tömörítő intézmény, az Egyetemi Fokú Teológiai Unió) kínálata valósággal elbűvölő. Akárhol jártunk, akárhová mentünk, én az erdélyi lelkész szemüvegén keresztül szemléltem a dolgokat, és örökösen azon töprengtem, hogy hogyan lehet a látottakat és tanultakat itthon is alkalmazni. Fiam angolul végezte az 5. osztályt, feleségem pedig kurzusokon vett részt, a környék könyvtárait és a kiállításokat művész-lelkét táplálta.

• Hogyan látja az unitárius lelkész Amerikát? Miben más unitárius lelkésznek lenni Amerikában, mint Erdélyben?

Amerika az a hely, ahol unitárius lelkészként sokat tanulhatsz. A kérdés második felére adott válaszom az ismert viccel hozom párhuzamba, hiszen „mi a különbség a geológus és a teológus?” – kérdésre, a válasz ez: ég és föld! Valahogy így látom az ottani és itteni unitárius lelkészek közötti különbséget is. Nem mondom azt, hogy az jobb, de más. Másak a feltételek, az

adottságok, a körülmények. Őket az egyházközség alkalmazza szigorú szerződés által, mely pontosan meghatározza munkakörüket. Vannak kötelességeik, melyeket el kell végezzenek, de megvannak a jogaik is, melyekhez szigorúan ragaszkodnak. A lelkész egy fizetett személy az egyházközségi szervezetben, aki a kultikus élet felelőse és levezetője. Minden más jellegű tevékenység mások feladata, melybe időnként a lelkész is besegít.

• És a családapa?

Tudod, mit tapasztaltam? Sokkal több a panasz, sokkal nagyobb a félelem, sokkal nagyobb az aggodalom, mint gondoltam volna. Pedig akinek munkahelye van, annak majdnem mindene megvan. De nem biztosak abban, hogy holnap is meglesz. Átalakulóban van a teljes amerikai társadalom, és most már nem biztosak abban, hogy ez az út, melyen eddig jártak, az „üdvösség útja”. Ottlétünk alatt indult útjára az ún. Occupy (elfoglalni) mozgalom, amely mostanra már világ-mozgalommá nőtte ki magát. New-York-ból indult pontosan egy éve a Wall Street (New



York, de Amerika gazdasági központja, ahol majdnem minden nagy bank, cég székhelye van) elfoglalásával. Azóta majdnem minden amerikai város központját „elfoglalták” az emberek, mert megelégtették mindazt, ami manapság történik. A mozgalom lényege, hogy az embereknek elégük volt abból, hogy az a bizonyos dúsgazdag 1% (a nagy cégek és bankok) vezetik az országot, a világot, és a 99% pedig húzza a nehezét.

A tüntetők majdnem minden városban a központi tereket foglalták el. Éppen azokat, ahol a nagy bankok, cégek működnek. Békések, egyszerűen csak tiltakoznak. Az állampolgárok nagy része támogatja őket, csak épp nem mennek az utcákra, mert dolgoznak. Hétvégenként sokan kilátogatnak, támogatásukról biztosítják az ottaniakat. Híres színészek, közéleti személyiségek, egyházi emberek állnak a tüntetők mellé.

Az unitárius-univerzalista gyülekezetek egyöntetűen támogatják a mozgalmat, és a maguk módján cselekszenek is. Kimennek az utcákra, együtt imádkoznak, vagy éppen a megspórolt pénzüket kiveszik a nagy bankokból, és helyi, kis no-name (ismeretlen – szerk.) „bankocskákban”, szövetkezetekben helyezik el.

Mi is elmentünk a berkeley-i és az oaklandi tüntetők közé. Egy-egy órát töltöttük közöttük, mert teljesen egyetértünk a mozgalommal, és mert közéljük tartozunk.

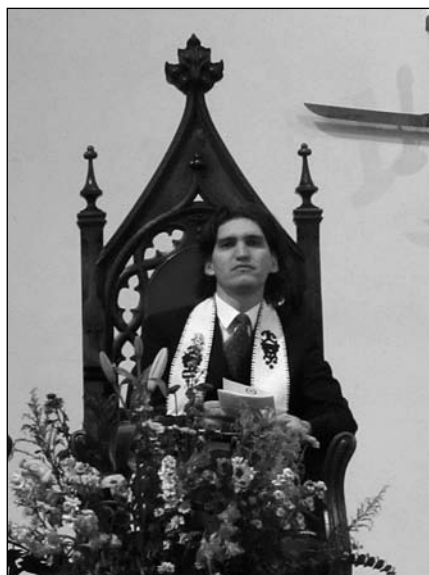
• Mi az, amit hazahoztál?

Ezt nehéz röviden szavakba foglalni. A szakmai tudás és gyarapodás volt a fő célom, és ezt sikerült elérnem. Immár 11 éve szórványlelkésként tevékenykedem, és ezt a gyakorlati oldalt akartam egy kis szakmai-elméleti tudással megerősíteni. Úgy érzem, mindez sikerült, hiszen olyan kurzusokat választottam, melyek a multikulturális közegben történő lelkipásztori gondozásról, új, mondhatnám nem megszokott közeg-

ben történő gyülekezetépítési stratégiákról, prédikálásról, pénzgyűjtésről szóltak. Ezt a tudást most magammal hoztam, és itthon alkalmazni szeretném. Ugyanakkor nagyon hasznos volt, hogy majdnem minden hétvégén más és más egyházközségben kellett prédikálnom, előadást tartanom. Sokat láttam, tapasztaltam arról is, hogyan épülnek fel az ottani gyülekezetek, hogyan tudnak önállóak lenni, és szerteágazó gyülekezeti életet folytatni.

• Kíváncsi az erdélyi ember az idegenből hozott tudásra?

Egyelőre mindezt családom tagjaival, barátaimmal és nem utolsósorban saját híveimmel osztottam



meg. Már ötödik vasárnapja annak, hogy ottlétünk különböző tapasztalatairól prédikálok, úgy látom és érzem, hogy pozitív a fogadtatása. Berkeley-ben egy személyes blogot vezettem, melyet nagyon sok hívem olvasott, mely a képek mellett különböző, Amerika által ihletett írásaimat tartalmazza.

• Mit szeretnél átadni? Mit tudnál továbbadni?

Azt hiszem, a legfontosabb az, hogy fogadjuk el és tiszteljük a másságot! Az ottani unitárius univerzalista teológia erre nagy hangsúlyt fektet, Berkeley pedig ennek biztosít teret. Ezt nemcsak

én fogom képviselni, hanem családom tagjai is. Ugyanakkor továbbítani és valamiképpen gyümölcsöztetni szeretném azt a szakmai tudást, melyet ott elsajátítottam. Tudom azt is, hogy gyülekezeti életünk mindennapjaiban majd felbukkannak azok az új elemek, melyeket ott tanultam, tapasztaltam.

• A visszailleszkedés általában nem könnyű dolog. Családként hogyan sikerült ez?

Ugyan csak 11 hónapig voltunk távol, mégis az itthoni beilleszkedés nehezebbnek bizonyult, mint az ottani. Pedig eléggé felkészültünk, mások is figyelmeztettek, de nagyon nehéz volt az elmúlt egymásfél hónap. Nemcsak a „kulturális sokk” számlájára írható ez, hanem inkább a sajátos helyzetünkre, melyben most vagyunk. Fiam a 6. osztályt kellene kezdje, de sajnos a lupényi szórványhelyzetünk nem biztosít kellő feltételeket az anyanyelven való tanuláshoz. Így hát új lehetőség után kell nézzünk, mely nem jön csak úgy magától...

• És hogyan tovább?

Van elképzelés, de ez nemcsak tőlem függ. Annyi bizonyos, hogy a szórványkérdésben szeretnék tovább lépni, a gyakorlat-szakmai képzés ötvözetéből valami konkrét, jövőépítő gyülekezeti és egyházi stratégiát kidolgozni. A szórványhelyzet megoldása egyházunk egyik legsürgetőbb feladata kellene legyen, de sajnos ez a kérdés évtizedek óta mindig háttérbe szorult. Remélem, személy szerint megtalálom az építő jellegű cselekvés útját, és munkatársakra is lelek. Nem elég csak emlegetni, hanem konkrétan cselekedni is kell. Ugyan az óra már tizenkettőt ütött, de még mindig van remény, s ez nem lehet néhány szórványgondozó magánügye! Bízom benne, hogy a szórványkérdésben is elérkezik az „igazság napja”, amikor az összetartás érzését nemcsak szavakban fejezzük ki.

HARMÓNIASAROK

Színes szivárvány


FERENCZI
ENIKŐ

Vannak évszámok, amelyek a hozzánk fűződő események miatt különleges helyet kapnak az időrendben: születés, nagy szerelmek, házasságkötés, meghatározó istenélmény vagy egy nagy utazás éve.

Van, amelyikről sokat, másról meg soha nem beszélünk. De mind hozzánk tartoznak, és színezik létünk szivárványát. Mindannyiunkról különleges filmek vagy könyvek születhetnének, amik feltárnák rejtett és ismert életünk történéseit. Mert mi, mind különlegesekek és egyediek vagyunk. Harmóniakeresésünkben ezt jó tudnunk.

Nem lehet minden év rendkívüli. De vigyázhatunk, hogy ne váljon színtelenné a lét. Egyhangú hétköznapjaink szürkévé tehetnek minket. Igaz, gyakran egy életen át ugyanazt a munkát végezzük, ugyanazon emberek közt, ugyanabban a közösségben, de a színekről nekünk kell gondoskodnunk. Tudod? A szivárvány színeiről.

Három dolgot szeretnék kiemelni, amire talán érdemes figyelni.

1. *Érzékelni a pillanatok ízét és színét.*

A napot minden percével együtt megélni, tudatában, hogy Isten lehetőségként adja a kiteljesedésre. Felfedezni naponta az újat: magunkban, a társunkban, gyermekeinkben, a világban. Kimondani egy barátnőnek/barátnak, hogy mennyire fontos nekünk. Megköszönni a kedves ismerősnek, hogy megtalálta a tanításunk lényegét kifejező alkotást, és ránk gondolt. Időnként megállni, és észrevenni minden nap rejtelmét és szépségét. Vagy elmerülni fájdalomainkban és félelmeinkben, hogy aztán újra érzékeljük Istennel való szövetségünket, a szivárványt.

2. *Megtanulni kiszállni a hétköznapokból.*

Minden héten kell az a szent nap, amikor másként figyelünk magunkra és a mellettünk levőkre, amikor különösen hálát tudunk adni Istennek azért, hogy vagyunk, s hogy olyan különleges embereket rendelt mellénk, akik hozzánk tartoznak és különös ajándékai az életnek. Ünneplőbe öltözés, közös hálaadás és közös együttlét. Kellenek a vasárnapok, amikor egy kicsit megállunk, és kiszállunk a hétköznapokból, és megünnepeljük a hetedik napot.

3. *Szabadság! Egy évben legalább egyszer.*

Amikor leállítjuk és átalakítjuk az időt. Mindenkinek szüksége van erre. Ez nemcsak lazulás, feltöltődés és távolmaradás az ottontól. Ez az önmagunkra és egymásra való másként figyelés. Jó esetben: új egymásra találás. A hétköznapok szürkességében meg lehet bújni, és egyszerű a rohanásra háritani mindent. Mennyi mindent takarhat az édes otthon! Lehet ott béke, de lehet háború, párhuzamosan élés vagy összhang, szeretet vagy meg nem értettség.

Hogy kik vagyunk valójában, az könnyen kiderül, ha például 20 napon át egy autóban utazunk, akár hét országon át, sokszor naponta 7 órát is egy szállodai szobában és egy fürdőn osztozkodva.

Tudom, hogy az ember nyaralásaiban is színes. Vannak, akik ilyenkor annyira összevesznek, hogy napokig nem szólnak egymáshoz, vagy végre kipakolják rég összegyűjtött sérelmeiket. Itt is a pénzt osztják vagy megállapítják, hogy elviselhetetlen gyermekeikkel együtt nem lehet pihenni. Vagy az a téma, hogy ki hogy vesz részt a gyermeknevelésben. Esetleg fel-

ismerik, hogy már nem jó együtt. A lazításra, feltöltődésre szánt idő pokollá is változhat.

Hidd el nekem, kedves Olvasó, hogy rajtad is áll, hogy mit látsz meg a közös pihenésben. Hogy milyen jó együtt, mert végre egymás mellett ülve hosszú órákon át beszélgethetsz a társaddal. Gyönyörködhetsz gyermekeidben, miközben meg nem szűnő csicsérgéseiket próbálsz követni, vagy éppen azt csodálsz, amint szundító anyagokká változnak a hátsó ülésen.

Légy az az ember, mert érdemes, aki képes lazítani, tud kellemes társ lenni a pihenésben is. Lehet órákon át nézni a felhőket az égen, vagy azt számolni, hogy családod többi tagja most éppen századszor ereszkedik a csúszdán. Légy képes hat múzeumon végiglovagolni, ha kell, mert legnagyobb meglepetésedre társad és gyermekeid éppen emiatt lelkesednek. Lelekedj te is. Rugalmasság kell a nyaraláshoz és nyitott szív az ilyen együttlétéhez. Színezd ilyenkor is szivárványodat, vállald a meglepetések csodáját, mert bőven van. Egyik gyermeked az olimpiai látványtól belelkesedve a legmagasabb ugródeszkáról veti be magát a 3,5 méteres vízbe. És hagyd elámulni magad, hogy a nagyobbik már olyan nyelven szólal meg, amit te nem is ismersz. Ők is különleges és egyedi lények. Sok mindenben már felülmúlnak, ez jó. Dicsérjed őket. Merd csodálni társadat is, ismerkedj újra vele. Figyelj úgy rá, hogy felfedezhess új dolgokat benne. Beszélj érzéseidről. Találd meg újra azt is, ami miatt mellette vagy és vele utazol, nemcsak a közös nyaralásban.

Vannak évek, amik különleges helyet kapnak az időrendben. A szivárvány színes. A tied is.

Konfirmandusok mozgótábora

| dr. CZIRE SZABOLCS

Július 23. és 29. között az idén második alkalommal rendezték meg a Konfirmandusok Mozdótáborát. A 64 résztvevővel zajló utazótábor Várfalváról indulva haladt át Erdély néhány nevezetesebb unitárius helyszínén, és mozgó, illetve helyi tevékenységek váltakozásában fejtette ki tevékenységét. Célja a konfirmációs hitértés, a hitélmény és – az egyházköztudás elmélyítése mellett – a figyelemnek az egyházi tanintézményekre és egyháztársadalmi szervezetekre való irányítása, valamint a gyülekezeti feladatvállalás népszerűsítése.

Kezdjük a végén! (Átélni a végső valóságot)

A nagyajtai templom félezer éves falait gyertyák pislákoló fénye világítja meg. A templom piacán kilenc táborvezető ül, némán, maga elé nézve. Hivatásukról szóló vallomásaik még betöltik a teret. Néhányuk arcán könnycseppek gördülnek végig. Jóleső borzongás futkos a gerinceken. A templom kijáratánál fiatalok állnak, néhányan hangosan zokognak, mások némán ölelkeznek és könnyeznek. Mi történt valójában? Egy mondatban: a szeretet csodája történt. Igen, az a valami, amiről nem lehet közhelyek nélkül beszélni, de ami egyszerre visszaadja mindennek az értelmét, szépségét és igazát. Mindez a templomot olyan magasságokba emeli, amellyel ő maga is emlékszik arra az eredendő hivatásra, amiért épült: a szeretet háza lenni, a földit az égivel összekötő helynek lenni. És emlékeznek a táborvezetők is. Emlékeznek az elmúlt hétre, némán, szavak nélkül, tekintetekkel és érintésekkel.

A szakmai kihívás – unalommentes tanítás

A hét elején 14–15 éves fiatalok érkeztek, sokféle vidék gyermekei, korukra jellemzően gyanakvó, bizalmatlan távolságtartással. Többségüket a konfirmációra felkészítő lelkészek biztatták, mások a tavalyiaktól hallottak a táborról vagy a facebookon és más világ-

hálós felületeken nyertek bepillantást ebbe a lehetőségbe. De alapvetően mindannyian hasonló kérdésekkel érkeztek: mit keresnek ők egy egyházi táborban, milyen érvényes üzenete, élménytartalma lehet számukra egy vallási alapon szerveződő együttlétnek? (Páran még a kátét is azzal a tudattal hozták el, hogy itt egész héten azt fogjuk tanulni.)

Számunkra, táborvezetők számára is állandóan visszatérő kérdés, hogy miként is biztosítható megfelelően az egyházi táborok vallásos jellege? Alapvetően kettős a dilemma: miben is áll ténylegesen ez a vallási jelleg, és azt hogyan lehet az adott korosztály számára érthetően és élményszerűen közvetíteni (tehát nem unalmasan). E rövid beszámolót úgy készítettem el, hogy főként ezekre a kérdésekre összpontosítok. Már csak azért is, mert az idén mindenik táborral kapcsolatosan úgy véltük, hogy a vallásos jelleget sikerült fokozni, és ez különösképpen igaz a konfirmandusok mozgótáborára. És már csak azért is, mert ez a megközelítés tűnik egyszerre a legtöbb tanulságot rejtőnek és jövőbeli távlatot követelőnek.

Nos, a terv meglehetősen egyszerű, a kivitelezés annál nagyobb táborvezetői szakértelmet igényel, ami az egészen kiváló csapatnak megvalósítható volt: elnyerni a fiatalok bizalmát, eljutni a szívükig, aztán felmutatni nekik a mi szívünk-lelkünk kincseit. A bizalom elnyerése elsősorban a közelkerülés művésze, s mint olyan, fő tábori tevékenység-csomagként a szórakoz(tat)ást jelöli. Mégpedig olyan kellemes időtöltést, amiben az érzelmek felszabadulnak: nevetés, tánc és éneklés, sport, fürdés és hegymászás, sok-sok közös játszás. Nem öncélú: bebizonyítani, hogy beszéljük a nyelvüket, tudjuk érdeklődésüket, ismerjük életüket, kétségeiket, vágyaikat. Ilyen összefüggésben lesznek a táborvezetők játékmesterek, daltanítók, buli-lemezlovasok és táncitanítók, professzionálisakat megszégyenítő show mesterek, sportedzők, túravezetők és megannyi más. Amikor az a résztvevők részéről a visszajelzés, hogy a táborvezetők „tutira jó fejek”, nyert ügyünk van. De ezek a baráttá váló jó fejek ugyanakkor lelkészek, a szó nem annyira szószékes, palástos értelmében, sokkal inkább a szeretettel lehaladó, az együtt növekvő (Isten)gyermek értelemben, akiknek át kell adniuk, ami a szívükben a legértékesebb: az emberséget, az egyházszeretetet, Isten misz-



tériumát. Sőt, az „átadás” helyett pontosabb megfogalmazás, hogy velük együtt művelni ki, hívni életre ennek az élményét, a csodáját, a valóságát.

A program – a tábor látható része

Most elérkezett az idő, hogy gyors léptekben végigutazzuk a hetet, figyelve az előbbiekre érvényesülésére.

A gyerektábort vasárnap zártuk, adnunk kellett magunknak egy kis időt. Ezért nem a szokásos előző este gyűltek össze a táborvezetők, hanem hétfő délelőtt, két mennyezetig pakolt autóval. Várfalván a helyszínt már előkészítve hagytuk, jöhetett hát az aznapi program véglegesítése, a szerepek leosztása és a heti program ismételt áttekintése. A fiatalok már érkeztek is, közlőrl és távolról, éhesen és benassolva. Beiratkozás, szendvicskészítés, fekvőhelyek előkészítése, és máris jöhetek az ismerkedő- és bizalmi játékok, a csoportbontás. Az egyre emelkedő hangulatot vacsora után a beavatás váltotta a templomban, ahol személyes megszólításban és üzenetben részesültek, míg a várakozók a kultúrotthonban énekeket tanulnak. A napot aztán az éjszakába csillámokat szóró táborbortú és éneklés zárta, mégpedig poénos szívkiüldi keretbe ágyazva.

Kedden Székelykő-túra. Örömmel állapítottuk meg, hogy ez a csapat a tavalyinál könnyebben haladt, és talán lelkesebb is. Mire elértük a hegy lábát, és neki-láttunk a babgulyás elkészítésének, már a legtöbb fiatal sikerült személyesen elbeszélgetni, megismerkedni. Torockó látványa újra lenyűgözött, és a Jókai Egy az Isten című könyvének részlete, no meg a Szíve-met hozzád emelem kezdetű zsoltár elénekklése különös magasságba emelt. Csak a hátunk mögött újra nemzeti színt váltott határkövek jeleztek, hogy a múlton való merengés nem szakíthat ki jelenünk felelős megéléséből. Kegyes volt az Ég hozzánk, és a kanyon mélyén száraz ösvényen ereszkedhettünk le a már várakozó autóbushoz. Várfalván újra nem volt víz, és ahogy a gyerektáborokban is tettük, vedrekkel hordtuk a főző- és mosdóvizet. A bolognai spagettis vacsora remek volt, amit magunk készítettünk el, és a mosdatás után már csak egy jó film hiányzott a naphól.

Szerdán, persze most is reggeli torna és áhítat után, Mészki, majd Torda fele indultunk. A hitvallás szerint tagolt napokból ez volt az egyház napja. Tordán a fiatalok a szász, székely és magyar rendek szerint léptek a templomba, és vettek részt a tordai országgyűlésen. Dávid Ferenc és a jezsuita páter heves, érvelt vitáját János Zsigmond bölcs nyugalma és az időutazást biztosító narrátor tette érthetővé, majd a rendek mély meggyőződéssel egyöntetűen szavaztak: legyen vallásszabadság, bármi lesz is a következménye! A kolozsvári unitárius nevezetességek, majd ebéd után indulás Székelykeresztúrra. A rutin megmutat-



kozott: rövid idő alatt sikerült több tucat matracot fel-fűjni és az ideiglenes szálláshelyeket kialakítani.

Csütörtökön tükörtójjal kedveskedtünk a müzli, felvágottak és lekvárok mellé, hogy megfelelően felkészültek legyünk a délelőtti forgócsoporthoz. Egyikben az új ifjúsági énekeket tanulták, zengett az egész környék. A másikon a vallásosságról és Istenről folyt elmélyült beszélgetés. A harmadikon a földi családfakészítéstől a transzcendens gyermekségig tartott az utazás. A negyedikben mély élményt nyújtó csoportjátékok folytak. Közben főtt a gazdag ebéd. A Gimnázium meglátogatása után sportdelután, majd a várva várt pizzázás, vendéglői etikett tanulással egybekötve. És ha még mindig van „közben”, mint a szakácskönyvekben, akkor egyesek lázasan készültek – a táborvezetőket beleértve – az esti U Faktorra, a tábori tehetségkutatóra. Itt újra meglátszott a világháló áldása, többen érkeztek felkészülve, jelentősen több produkciót láthattunk mint tavaly. Ha itt a fergeteges szót használom, még mindig adós maradok. De ami szavakkal nem leírható, az megnézhető videofelvételről, szintén a világhálón.

Péntek délelőtre befért egy kis fürdés a Sós-kúton, egy sürgősségi orvosi ellátás, egy szemüvegjavítás, és meg sem álltunk Homoródszentpálra, ahol újra ifjak ajkán szólt a zsoltár. Az almási ebédet újabb zsoltározás követte Vargyason, ahol a tiszteletes asszony oly szépen beszélt a csodálatos templomról. A programon itt is jelentősen javítottunk: nemcsak, hogy egy nappal hamarabb érkezünk Nagyajtára, de pénteken is korábban, tehát volt időnk megfelelő otthonná varázsolni hatalmas ószeres német reklámbannerekkel (szőnyegként), matracokkal és félszáz takaróval az ősi bástyát. Vacsora után a tábori szórakoztató ipar a tetőpontjára hágott: tapsviharos, rekeszizom-szaggató hangulatban mutattak be a táborvezetők mai szappanopera-karikatúrákat, reklám-paródiákat, tanulságos filmelőzetéseket és még annyi mindent. A szórakoztatáson túl azonban itt is egy józan értékrend, egy érett kritikai szemléletmód átadása történt, amely megtanította másként látni a mindennapi médiaszennyet.

Fordulópont?

A tábori kultúra része, hogy a táborvezetők a fektetés (és a jóval későbbi elcsendesedés) után, valamikor éjjel és fél kettő között napi kiértékelőt tartanak, majd részleteiben megtervezik a következő napot. A péntek éjszakai megbeszélés mindörökké emlékezetes marad, talán picit történelmi is, ahogy a hűs éjszakai tempomkertben matracokon ülve arról beszélgettünk, hogy másnap hogyan mélyítsük el még jobban a vallási tartalmat. Most már teljes mértékben bírtuk a fiatalok bizalmát, de a rossz megközelítésmód még mindig hozhatott kiábrándulást. A felmerülő ötleteket tartalmuk szerint csoportosítottuk, kiemeltük a leglényegesebb elemeket, végül három csoportot készítettünk elő. Az egyikben vallásunk leglényegesebb elemeiről beszélgettünk, sajátos értékeinkről, imáról, személyes vallásgyakorlásról. A másikban motivációs célzatú beszélgetés folyt a folytatásról: ifjúsági egyet, iskola-választás, gyülekezeti önkéntesség. A harmadikban a Biblia üzenetének mai megértési lehetőségeit keresték jézusi példázatok bibliadrámás feldolgozása által. A délutáni bölöni látogatásra már egyértelműen tudtuk, hogy jól döntöttünk: a fiatalokat igenis érdeklik a mélyebb vallási tartalmak, és a megfelelő bizalmi viszony kialakulása után készek ezekről megrendítő őszinteséggel, mély elkötelezettséggel beszélni.

Felbátorodva ezen, az ajtai fiatalok által mesterien megépített tábortűz utáni záró rítust átterveztük: a gerincét a táborvezetők vallomásai fogják alkotni,

amikor is – addig egymás előtt sem hallott módon – elbeszéljük, hogy miért választották a lelkeszi hivatást, mit élnek meg abban a legértékesebbként, és egyáltalán, miért táboroz(tat)nak, amikor szabadsággolhatnak is. Ennek leírására újra a szótlanságot kell választanom. Ahogy egymás között szoktuk mondani: „Vannak dolgok az életben...” És ez egyike volt azoknak.

Még fokozható?

Igen. A vasárnapi istentiszteleten. Mert ezek a fiatalok ma fiatalok, de holnap középiskoláink diákjai, gyülekezeteink tagjai, keblitanácsosai és gondnokai, némelyek talán lelkeszei lesznek. Vallási élményük nem szakadhat el a megtartó templomtól. És ahol éjjel a gyertyafényes szeretet-varázs történt, ott másnap a napfényben sem kophat annak fénye, legfeljebb lelkesedéssel, elkötelezettséggel egészülhet ki. A lelkesedés szavait a vidék tévéstábjának jelenlétében Fekete Levente lelkész újra mesterien hasogatta. Mi táborlakók pedig a héten tanultakat dalban harsogtuk tiszta szívből, könnyek között. Hogy annyi keresés és bizonytalanság után „benned megnyugodni volna jó”, hogy akik idegenként érkeztünk, megismertük egymást, és megtanultuk, hogy „közelről az ember sokkal inkább ember”. Amikor pedig oly sokan elmene-külnek, akkor mi tudjuk, szívünk mélyéig tudjuk, hogy „Itthon a legjobb”, mert „áldott itt e föld”.

Nyári táborélmények

| JOBBÁGY JÚLIA

• Évek óta részt veszek az egyház által szervezett gyermek- és konfirmandus táborokban, és évről évre az a meggyőződésem, hogy az unitárius nevelés egyik legfontosabb pillérei ezek a táborok. Meglátásom szerint nem csupán azért nagyszerűek, mert a résztvevők könnyűszerrel betekintést nyerhetnek egyházunk hitvilágába és értékrendszerébe, hanem azért is – egyik erősségüket épp ebben látom –, mert a különböző unitárius vidékekről érkező fiatalok megismerhetik egymást, tudomást szerezhetnek egymásról, és hosszú távon komoly barátságok alakulhatnak ki, amelyek idővel meghatározóvá válhatnak.

Idén mindkét gyerektáborban és a konfirmandus mozgótáborban is ott lehettem, s mint mindig, idén is nagyszerű gyermekeket táboroztattunk, akiknek sokat jelent a vallásuk, s bár néhányan nem tudják pontosan megfogalmazni, mégis érzik hitük. A táborzáró, esti gyertyák körüli búcsú rendjén, ahol mindenki el-

mondta, hogy neki mit jelentett az elmúlt, együtt töltött idő, hét, egyedi élmény volt hallgatni azt a sok őszinte vallomást, melyeket a résztvevők megosztottak. Sokan életük legjobb táborának nevezték, mások annak örültek, hogy végre meg tudtak nyílni teljesen idegenek között, s sokak szájából elhangzott, hogy ők büszkéek arra, hogy unitáriusok.

Addig, amíg ilyen visszajelzések érkeznek, addig, amíg sokan visszatérnek évről évre és újakat hoznak magukkal, míg sokan gyakorlatilag velünk nőnek fel, hiszem azt, hogy értelme van mindennek. Úgy gondolom, hogy egyre jobban csináljuk, és nincs az a fáradtság és ráfordítás, amit ezek a táborok nem érdemelnének meg.

Ennek bizonyoságául hadd álljon itt néhány gondolat, amelyek a résztvevő gyermekek érzéseit tükrözik, s arra biztatnak bennünket, hogy az évek óta végzett munkát folytassuk.

Ebben a táborban nagyon jól éreztem magam! Nagyon jól telt minden! A táborvezetőket is nagyon megszerettem, semmi olyan program vagy valami más nem volt, ami ne tetszett volna. A társaság is nagyon jó volt. Jó volt attól, hogy a táborvezetők nagyon sokat szórakoztattak, elvittek ahova csak lehet, mindenben segítettek, amiben csak tudtak, és persze nagyon kedvesek voltak. Hát nekem egyszerűen fantasztikusan telt az a tábor, ha lenne még egy ilyen, én gondolkodás nélkül ott lennék!!! (Dámó Melinda)

Én nagyon jól éreztem magam a táborban, hogy miért, azt én sem tudom pontosan, talán azért, mert új barátokat szereztem, mert nagyon jók és érdekesek voltak a programok, és mert ott voltak ti, a táborvezetők, akikre mindig számíthattunk. Nem telik el úgy nap, hogy ne gondolnék a táborra. Szerintem a többiek is jól érezték magukat. Mindenki állandóan azt írja, hogy hiányzik a tábor, vagyis mindenkinek jól telt. Pont az este gondol-

tam arra, hogy úgy visszamennék a táborba, legalább egy hétre... (Barta Beáta)

2012. július 23–29. között a konfirmandusok mozgótáborában hárman vettünk részt Kobátfalváról. Ebből a három személyből mindnyájan voltunk már unitárius gyermektáborban, de ez a tábor valahogy más volt, mint a többi. Tudtuk, és a táborvezetők is többször hangoztatták, hogy ez a lehetőség, hogy a konfirmandusok mozgótáborában részt vehetünk, egyszer adódik meg az életben. A tábor hangulata mindig vidám, energiadús volt. Nagyon sok új barátot szereztem, és a rég nem látott barátokkal is találkozhattam. Sok helyen jártunk, olyan helyeken, ahol közülünk még sokan nem jártak. Második nap a Székelykőhöz vezető hosszú út jó alkalmat adott a hosszú beszélgetésekre (hol komolyan, hol viccesen), s más helységekből érkező unitáriusok megismerésére. S a mondat, ami mindenikünk fejébe bevésődött: Unitáriusnak lenni jó! (Domokos Barbara)

Ahol a kincsed van

A székelykeresztúri unitárius egyházkör szervezésében idén, párhuzamosan három helyszínen, három gyermektábor zajlott. A Nyikó menti gyermekek Tordátfalván, a Gagy mentiek Firtosmartonosban, a Nagyküküllő mentiek Kissolymosban táboroztak.

Kissolymos

A kissolymosi unitárius gyermektábor záró istentiszteletén, 2012. július 27-én szülők, táborvezetők úgy vettük körül a tábor főszereplőit, mint a nagy megbecsülésnek örvendő Agrippina ókori római úrnő, akitől, amikor azt kérték, hogy mutassa meg legdrágább, legértékesebb kincseit, elővezette a gyermekeit. Mi is úgy éreztük, ők a mi legdrágább kincseink, jól szemlélítve a hét fő témáját is, mely az igazi értékekről, kincsekről szólt. A kissolymosi unitárius gyermektáborban 28 gyermek vett részt, nagy részük a helyi, valamint az alsóboldogfalvi és az újszékelyi gyülekezet-

ből érkezett. Mind a gyermekek, mind a táborvezetők felejthetetlen öt napot töltöttünk együtt, felejthetetlen élményekkel, tanításokkal, gyermeki tiszasággal gazdagodva. Minket, táborvezetőket kellemesen érintett a tapasztalat, hogy különösebb fegyelmelés nélkül sikerült megtartani az elméleti foglalkozásokat, a délutáni kézműves foglalkozásokat vagy épp a szabadtéri játékokat, vetélkedőket. Napról napra többet tanultunk a kincsekről, először is, hogy észre kell veyük az igazi értékeket, amelyekről a földi kincsek kergetése közben gyakran elfelejtkezünk. Ezért választottuk a hét legfőbb aranymondásának a Hegyi beszédből Jézus szavait: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön..., hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben. Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.” (Mt 6, 19–21)

Kincseinket nem csak felismerni kell, azokat meg kell tartanunk, vigyáznunk kell rájuk, de ez még nem elég, tovább is kell adnunk őket, meg kell osztanunk felebarátainkkal. Naponta több jézusi példázattal ismerkedtünk meg, és öröm volt látni, tapasztalni, hogy minden gyermek szíve nyitott volt ezekre a gondolatokra, minden gyermek szíve gyémántszív volt, olyan, mint a Kincskereső Kisködmön szegény kisfiújáé, Gergőé, aki talált egy törött üvegdarabot, és azt gyémántnak hitte, és elvitte a templomba, hogy beletegyje a perselybe. Az öreg harangozó gyémántjával együtt kitessékelte a templomból, de Gergő nem ment el, ha-



nem meghúzódott az utolsó padban, és ott álmodt, Isten a pénzzel teli perselyből kiemelte a törött üvegdarabot. Az angyalok figyelmeztették: „– Uram, ez csupán értéktelen üvegdarab.” „– De gyémántszív adta.”

Gyémántszívektől búcsúztunk mi is, könnyes szemű, mosolygó, minket visszaváró, átölelő kis és nagyobb gyermekektől, és egy vendégszerető kis falutól, mely lakóinak megköszönjük, hogy befogadtak, és vigyáztak ránk öt napon át. (Makkai-Ilkei Ildikó)

Firtosmartonos

Július 23–27. között gyereksereg töltötte be a firtosmartonosi táborhelyet, amelyet a Petrovits Károly magyarországi vállalkozó által megvásárolt portákon rendeztünk be. Valamennyiünkben élt még a tavalyi találkozás emléke, és az új lehetőség újabb örömmel töltötte el a kis táborlakókat. Bár a gyerekek zöme egy községben lakik, voltak, akik itt találkoztak először egymással.

A tábor tematikáját a kincs fogalma köré csoportosítottuk, és mindennap Jézus példázataival próbáltuk kiemelni az igazi kincs jelentőségét: első napon a szántóföldbe elrejtett kincsről tanultunk, a másodikon pedig a bolond gazdag példázata világított rá a meg nem talált kincsekre. A gazdag ifjú majdnem ráta-
lált az igazi kincsekre, azonban kényelmes életének feladása túl nagy kihívás volt számára – ismerhettük meg a harmadik napon. Máté elhívása szolgált például a megtalált kincsekre, amikor az ember hallgat a hívó szóra, és akar Jézus követője lenni. Az elméleti tanuláson kívül a közös játékoké, ismerkedésé volt a főszerep. És napról napra látni lehetett, amint a gyerekek igazi csapattársakká váltak. Volt olyan táborlakó is, akit elfogott a honvágy, azonban a többiek bátorítására ismét bekapcsolódott a játékba.

A tábor végére a legnagyobb értéket a megtalált kincs jelentette, amely a felvirágzó barátságban lett nyilvánvalóvá.



A tábor utolsó napján a firtosmartonosi templomban gyűltünk össze. A táborlakó gyermekek szüleivel együtt közösen mondtunk hálát gondviselő Istenünknek, amiért mi is kincsekre lelhattunk a tábor ideje alatt. Az istentiszteleten Szász Lóránt körispataki református lelkész gitárkísérettel tette hangulatossá az éneklést.

E helyről is köszönetet mondok Szász-Cserey Katalin lelkésznek, valamint Szász Tünde teológiai hallgatónak, akik a házigazda szerepet magukra vállalták, az asszonyoknak, akik a finom eledelt a táborlakók asztalára tették, de minden támogatónak is, akiknek felajánlása nélkül a tábor nem jöhetett volna létre.

Adj a Isten, hogy jövőre ismét találkozassunk! (Gál Zoltán)

Tordátfalva

Az előző két táborral egy időben szerveztük meg Tordátfalván a Nyikó menti kisiskolás gyerekek számára a gyermektábort. A hétfőtől péntekig tartó táborban 36 gyerek és 8 felnőtt vett részt. A Bencéből, Kobátfalváról, Székelyszentmihályról, Nagykádásból, Siménfalváról, Nagymedesérről, Csehétfalváról, Tordátfalváról, Tarcsafalváról és Kiskedéből érkező gyerekek feladata a kincskeresés volt.

A Jézus példázataira építő táborban a hangulat csodálatos volt. A mindennapi bibliaórák, a kézműves tevékenységek, az imádságok, a kirándulások, a közös étkezések, illetve éneklések, s nem utolsósorban az esti programok elsődleges célja az élmény, illetve tudásszerzés volt.

Felemelő érzés volt látni, érezni a gyerekek között kialakuló és formálódó barátságokat, a jókedvet. De nagyszerű volt megtapasztalni a tábor minden egyes napján azt is, hogy Isten ajándékaiként mindannyian kincsek vagyunk egymás számára.

A tábor gyermek-istentisztelet, valamint a szülőkkel és a gyülekezet tagjaival együtt elfogyasztott közös ebéd zárta. (Csáki Levente)

Az egyházi épületek karbantartásáról – 6

FURU ÁRPÁD

A lábazatok karbantartása – I.

A hagyományos épületek természetes kopásának leginkább kitett felülete a lábazat, azaz a talajjal közvetlenül érintkező falrész. A német vendégszóval sokak által *szoklinak* vagy *coklinak* nevezett épületelem közvetlenül az alap fölött, az alap és a földszinti padlószint között helyezkedik el. A lábazat általában vastagabb a falaknál. Templomok esetén sokszor nincs megkülönböztethető átmenet az alap és a falak között, mindkettő ugyanúgy épült, az ilyen épületeknél lábazaton a talaj fölötti falrészt értjük.

A lábazatnál az épület falai egy változó nedvességtartalmú közzeggel, azaz a földdel érintkeznek. A templomok, házak körül gyakran láthatunk virágoskertet, bokrokat, fákat – a növényzet szintén gátolja a falak közvetlen környezetének száradását. Az ötvenes évektől szokássá vált az épülettel érintkező betonjárda megöntése, mint látni fogjuk, ez is legtöbbször csak a falnedvesség növekedését okozza.

A talaj nedvessége az épület lábazati falát vagy alapját teljes mélységében érinti, sőt a földbe ágyazott alap alatti és mögötti felület is nedvességet szív magába. Az alapba beszívargó nedvesség a beton vagy kő pórusain keresztül a kapilláris erők hatására felszívódik, azaz felfele vándorol. Úgy kell ezt elképzelni, mint amikor egy tepszi vízbe függőlegesen egy téglalap alakú szivacsot állítunk. Annak ellenére, hogy csak az alsó fele áll a vízben, a szivacsban a nedvesség szintje a víz szintjénél magasabb lesz. Ezért a hagyományos épületek legnagyobb részénél a talaj fölötti falrész is mélységében nedves, azaz az anyag vízzel tel-

tett. A talaj fölötti falrészen a fal párolgással fokozatosan leadja a benne levő vizet, így időjárástól függően kialakul egy egyensúlyi helyzet: tehát a víz egy bizonyos magasság fölé a falban már nem emelkedik. A felszívódó víz némelykor a talajból különböző vegyi anyagokat, leginkább sókat is magával szállít, kipárolgáskor ezek a fal felületén kikristályosodnak, látványos – sokszor a hópelyhekre emlékeztető sókivirágzások jönnek létre. Az ilyen falat nevezi a köznyelv *salétromosnak* (annak ellenére, hogy a kikristályosodó anyag általában nem salétrom tartalmú).

A mai korszerű technológiával készülő épületeknél ezeket a gondokat különböző szigetelő rendszerekkel lehet orvosolni. Legfontosabb a lábazat fölött elhelyezett vízszintes vízszigetelés, ami a felszívódó talajnedvesség mozgását megakadályozza, tehát a szigetelés fölött (azaz a földszint padlószintje alatt) a fal száraz marad. Ezt a rendszert a XX. század első évtizedeitől kezdték alkalmazni: az alapba öntött beton fölött szurkos kátránypapírt helyeztek el, majd erre kezdték a téglákat falazni. Manapság már sokkal hatékonyabb anyagok is léteznek, és gyakori az alapok külső függőleges vagy teljes vízszigetelése is, ez leginkább a nagyon bő, mozgásban levő talajvíz káros hatásának ellensúlyozására javasolt. Sajnos ezeknek a megoldásoknak az utólagos alkalmazása technológiai szempontból nagyon bonyolult, és ezért igen költséges. Ismert a falátvágással történő utólagos szigetelés módszere, ilyenkor egy erre a célra kialakított géppel vízszintes síkban szakaszosan átvágják a falat, és a résbe egy edzett, korrózióra ellenálló fémlemezt csúsztatnak be. Léteznek vegyi módszerek is: a falba lyukakat fúrnak, majd ezeken ke-

resztül vízszigetelő tulajdonsággal rendelkező vegyi anyaggal telítik a falat. Ezek a módszerek legtöbb esetben áruk vagy egyéb technológiai akadályok miatt a templomokon nem vagy csak korlátozott sikerrel alkalmazhatók.

Mindezekért meg kell tanulnunk a felszívódó talajnedvesség okozta gondokat úgy kezelni, hogy a károkat és az ezzel járó költségeket a lehető legkisebbre csökkentsük. Sajnos a napi gyakorlat azt mutatja, hogy a probléma jóhiszemű megoldása céljával számos olyan megoldás születik, ami a bajt csak tovább fokozza, a várható helyreállítás költségeit meg növeli.

Íme, néhány gyakori ballépés:

Betonjárda a templom körül

Az hatvanas évek házgyári gyakorlatának megfelelően a templomok körül is sokféle tökéletesen csatlakozó betonjárdát öntöttek. Az eredmény a falnedvesség további növekedése, ugyanis a járda meggátolja azt, hogy az alatta levő földterületből a nedvesség kipárolgasson, ezért ennek egy része a falon keresztül próbál magának utat találni. Másodsorban a téli fagyciklusoknak köszönhetően a járda megemelkedik, ráadásul nem egyenletesen, azaz a templomtól távolabb eső fele lesz magasabb. Ezért csapadékvíz, hólé a falhoz folyik, itt összegyűl, és beszívárog, tovább nedvesítve a falat.

A lábazat cementes vakolattal történő kijavítása

A tulajdonos tapasztalja, hogy a külső falfelületről a vakolat lepe-



Cementes vakolatjavítás fölött megjelenő falnedvesség
A szerző felvétele

reg. Azt gondolja, hogy ez azért van, mert a régi meszes vakolat gyenge, ezért új, jóval keményebb cementes vakolattal helyettesíti. A cementes vakolatnak viszont az a tulajdonsága, hogy a falban levő pára útját lezárja, nem engedi kipárologni, ezért a cementvakolat mögött a fal nedvessége tovább nő, és az új vakolat fölé emelkedve próbál majd kijutni az épületből. A tulajdonos ilyenkor azt látja, hogy újabb réteg régi vakolat kezd mállani, ezúttal magasabban. Beigazolódni látja, hogy a cementes vakolat erős, és tartós, míg a régi pusztul, ezért újabb rétegben veri le a régi vakolatot. A valóságban viszont az egészséges vakolat romlását az alatta elhelyezett cementes felület okozta, az újabb cementes vakolattal pedig a víz szintje a falban csak tovább fog emelkedni.

Falburkolat alkalmazása

Elsősorban a templomok belső falainak nedvesedésére próbáltak ezzel a módszerrel válaszolni. A megoldás a kilencvenes évektől kezdődően nagy divatnak örvendett. Azon túl, hogy a *lambéria* a templom belső

terébe nem talál, igénytelenség látszatát kelti, hétvégi házak és kisvendéglők hangulatát idézi, nagyon káros. A falburkolat mögött ugyanis a fal továbbra is nedves marad, a kipárolgás erősen korlátozott, tehát a falakban levő nedvesség tovább fog növekedni. Ennél súlyosabb következmény, hogy a falburkolat fal felőli oldala igen gyakran bepenészedik, kellő gombaspóra jelenlétében pedig elindul a korhadás, a gombásodás, mely a padlókra, padokra és a templom egyéb fa berendezési tárgyaira is kiterjedhet.

Külső hőszigetelő réteg alkalmazása

A legújabb kor divatja. Egyes helyen a templom fűthetőségének növelésére, máshol a falnedvesség ellensúlyozására alkalmazzák – helytelenül –, de sajnos olyan helyzettel is találkoztunk, ahol teljesen értelmetlenül a repedt vakolat kijavítását, pontosabban eltüntetését akarta így egy vállalkozó orvosolni, sikeresen meggyőzve erről a keblitanácsosokat és a lelkészt. Ismert olyan templom, ahol a polisztrén-szigetelést a nedves fal eltüntetése érdekében belül alkalmazták, ezzel azt érték el, hogy a falnedvesség a szószékkorona szintjéig emelkedett. **Felhívjuk minden egyház-község figyelmét, hogy külső falszigetelés alkalmazása 1950 előtt épült templomon értelmetlen, fölösleges, káros és ezért szigorúan tilos!** A szigetelő réteg lezárja a fal teljes felületén a pórusokat, a falban levő nedvesség ez esetben is tovább növekedik. Ezen túlmenően tönkreteszi a külső falfelület díszítéseit, a párkányokat, faragott részleteket, megváltoztatja az épület arányait.

A lábazati károk orvoslásának helyes módszerei mindig a károsodás kiváltó okának megszüntetését célozzák, azaz a mi esetünkben a templom környezetében és falaiban felgyűlő vízmennyiség csökkentésére, elvezetésére, szabad kipárolgásának biztosítására irányulnak. A módszereket a következő írásban részletezzük.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Pénzzel másképpen beszélék

A harmincas éveik elején járó lelkész vasárnapi istentisztelet kezdete előtt papi rendruhája zakózsebében „kutakodik”. A hatvanadik életéve betöltéséhez „közzeledő” – eredeti humorérzéke okán is kedvelt – gondnok látja kutakodását, és így kérdezi:

– Tiszteletes, mit keres a zsebében, csak nem perselypénzt?

– Pont azt keresek, gondnok uram, csak az a nagy baj, hogy nem tettem magamhoz pénzt. Mit szól, ha

kérek kölcsön a gondnokné asszonytól perselypénzre valót?

– Hagyja csak, tiszteletes úr, nem lesz abból baj, ha most nincs pénze. Máskor úgyis mindig ön tesz először a perselybe.

– Gondnok uram, mégiscsak kérek perselypénzre valót a feleségétől.

– De miért?

– Mert ha pénz van a zsebemben, másképpen beszélék.

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS

VI. Orbán Balázs Emlék-szekértúra – 2

LŐRINCZI LAJOS

• Július 12. Reggel kipihenten járom körbe a lelkeszi lakás környékét. A paplak körüli szőlős a vidék nagy bortermelő jellegének emlékét őrzi. Déli irányban gyönyörű búzatábla öleli körül a másik dombon álló református templomot.

Balázs Sándor tiszteletes, az ősi, kazettás templomban, lelkesen magyarázza a templom történetét, a falu nevének eredetét, a búzakoszorú jelentését. Rövid hozzászólásomban, az ölelkező búzakalászkok mintájára, kívánom, hogy a szentgericeiek ahhoz hasonló élő közösségben élhessenek továbbra is. Külön köszönjük vendégszeretetüket.

Kovács Jenő gondnok úr vezetésével nekivágunk a Bikásnak. Nálunk miért nem tudtak megmaradni a társasok? Örülök a szentgericeiek összefogásának, gyönyörűséggel töltenek el a szép gabonatáblák, és fáj a szívem a mi bokros vidékünkre gondolva... De azért a gondnok úr is fájó szívvel beszél arról, hogy az egykori, hetekig tartó szüreti mulatságok, bizony, elmaradtak – már itt is csak néhányan művelik meg a szőlőket.

A tegnap elmaradt két vers, és Leona is készült. A vízvázalasztó Bikás tetején az erdei út és a természet által kialakított amfiteátrumban, a fák lombosátora alatt, megborzongatja a hátunkat az elhangzó két Ady-vers, és a Leona által előadott Dsida *Psalmus Hungaricus*. Özséb rögtönzött előadást tart a szálaló erdő fafajtáiról, az erdőgazdálkodás formáiról. A *Himnusz* felcsendülő dallamát boldogan visszhangozzák a fák. A jól kikövezett „ifetúton” pillanatra megdermed a mellettünk eldübörgő rönkös autó. Ki tudja, hányadszor halad el itt, de ilyet soha nem látott, és nem is halott. Jó, hogy csodálkozásában nem dőlt be a marton...

Még hosszú az út. Nem tesszük meg a kitérőt a Gyula várához, csak tisztelettel gondolunk egykori védőire, aztán szekerünk kerekére „csúzdát” szerelve lebaktatunk a lejtőn Gyulakutára.

A pompás ebéd után derűsen tesszük meg az új aszfaltúton a Bordos, Székelyszállás, Székelyvécke távot. Azaz mégsem olyan derűsen, mert Bordoson, miközben egy ház előtt a lovakat legelészőre hagyjuk, hogy bevárjuk a hátramaradottakat, dühösen ront ki egy idősebb ember, hogy menjünk innét, mert a lovak leeszik a nyulai elől a füvet. Csodálkozva nézzük a kiszáradt sánctartót, de tovább megyünk egy házzal. Ott örömmel köszönt és behív az udvarára egy ember, sörrel kínál. Íme, az ember!

Kemény az aszfalt, de gyönyörű ez a völgy is. Békés beszélgetés során szóba kerülnek személyes dolgok és a nemzet nagy kérdései is. Valahogy meg kell művelni a földet...

A véckei faluvégi székelő kapun belépve az az érzésem támad, egy családi portára léptem be. A zamárdiak segítségével rendbetett falu hagyományos, szép házaival festői képet mutat. Üdvözljük a Csizsér házaspárt, majd átvesszük szállásunk kulcsait. Jólesik a rendezett parkban a hatalmas szomorúfüz alatt elnyúlni a fűben. Közben kiderül, nincs holnapra egyetlen szekeres sem. Gyorsan fel, és elindulunk fogatot keresni, sorra véve a házakat. Így, az utolsó pillanatban kettőt sikerül találni.

A Kolping-házban elköltött vacsora után megtartjuk történelmi vetélkedőnket az erdélyi fejedelemség témában. A családok szerint kialakított négy csapat derekasán állja a sarat a záporozó kérdések közepette. A jó hangulatban sorra felvonulnak Erdély nagyjai... Két házassági évfordulót köszöntünk. Éljen! Én még titkos küldetésbe megyek az alpolgármesterrel, megérteni az eleven park és a nyíló rózsák titkát, majd szervező bizottsági ülést tartunk szállásunkon, dekorációba fojtva bánatunkat... Jó éjszakát!

Július 13. Új reggel. A katolikus templomban Bene György plébános a falu és gyülekezet múltját, jelenét összegzi. Elfogultan beszél Orbán Balászról, a templomlátogatással kapcsolatosan kérdéseket hagy bennünk. De végre, református, unitárius éneklés és imádságok után részesülünk katolikus áldásban is. Lóra! Azaz: szekérre, indulás!

Az előttünk álló négy kilométeren sokféle beszéd elhangzik. Az én társaságomban a Kárpát-medence vízellátásáról elmélkedünk, és egy tanulmánnyal ismerkedünk meg, amely az aszályok okozta vészhelyzetre próbál felkészíteni. Vagy inkább csak víztartalékaikat méri fel, ki tudja milyen fondorlatos szándékkal?

Magyarzsákodon még felfogadunk egy szekereset. Az a nyomorú GPS állandóan áthúzza ígéreteinket, ki tudja, hány kilométer vár még ránk? Jólesik az árnyas erdő hűvöse. Az útkereszteződésnél ágakból eszkalálunk nyilat a hátul jövőknek... Újlakot elhagyva, a román ember egy kilométere helyett, négyet gyalogolva, elérkezünk a Három Tölgynek elnevezett, szabadteri tóparti fogadóba, ahol a szenterzsébetiek várnak pompás ebéddel: szalonna, fasírt, sajt, túró. Hozzá sem merünk nyúlni, amíg nem jönnek a hátvédek. Köszönjük!

Két kilométer a falu. A völgyben szépen terül el. Ott, ott a templom mellett visz tovább az út!

Kincses Kálmán tiszteletes szívélyesen üdvözl. Az ők egykori lóhátas 1800 km zárandoklatukhoz képest nem sok ez a mi 115 km-ünk. De mi negyvenen vagyunk és már hat éve...

A tetőre felérve megdobban a szívem. Szemben Diós hegy, Lipóc, Lenci, Falbükk, Sóskút. Fiatfalva, szülőfalum szép határa. A Nagy-Küküllőn innen Alsóboldogfalva. Ott keleten Galath vára. Lelkesen magyarázom a táj jellegzetességeit útítársaimnak. Csak percek után döbbenek rá, hogy csak nekem olyan kedves ez a táj. A többieknek is az, de csak anynyira, mint a Firtos alja vagy a Nyárád völgye... Ehhez személyes élmény, élő gyermekkor kell.

A hátvédeket bevárva gyalog tesszük meg az utolsó négy kilométert is. Fel nem ülünk az elénk küldött buszra! Imre bácsi már ismerhetne ennyire! Néme-lyek sántán, mások vízthólyagosan, de mindenki a „megcsináltuk” örömeivel érkezik Székelykeresztúrra.

Hála Istennek! Itthon vagyunk. Tavaly szakadó esőben érkeztünk a vendégház elé. Idén csak áhítozzuk az esőt az eltikkasztó hőségben. De akkor is, most is jólesett és jólesik a Józsi bácsi Jézus kiáltó oldalából facsart nedűje.

A vacsoránál összegezzük, köszönetet mondunk, hálát adunk, majd a Nyári kert lány zenéjére, a mai 26 kilométer után még táncot lejtve, Árpád apánk és a magyar bakák alakját nótázva, felidézve köszöntjük az éjszakát.

Július 14. Reggel a templom áhítatában mondunk köszönetet az idényi túra minden pillanatáért. Isten velünk volt. Isten legyen minden szép célú, keskeny úton járóval!

Szülőföld, ne engedd el a kezem már

MAKKAI-ILKEI ILDIKÓ

• Isten hozott erre a tájra, ahol születtem, ahol jó volt megérezni a fenséges pillanat ízét, amikor úgy álltunk templomunkban egymás mellett, mint valami- kor régen a zsidók nagy prófétája, Mózes, az égő csipke- bokról melegítő, fényt adó, lángot gyújtó, utat muta- tó fénye mellett. – E szavakkal köszöntöttem 2012. au- gusztus 19-én a második bencédi falutalálkozó közel háromszáz résztvevőjét. – Amikor neveden szólított gondviselő Istened, és boldogan, büszkén, könnyezve válaszoltál: „Itt vagyok, Uram!” Itt vagyok azon a tá- jon, ahol születtem, ahol ringatott az édesanyám, ahonnan elindult egykoron az utam.

Hála Istennek, eljöhettél, eljutott Hozzád is a haza- hívó szó, elhoztad gyermeked, unokád, megmutatni ezt a földet, ahol ma szól hozzánk is a bibliai üzenet: „Oldd le sarudat, mert szent föld az a hely, ahol ál- lasz!” Szent ez a hely, mert mindent Tőle kaptunk, „ez az örökség nagyon tetszik nekünk!” – valljuk a zsol- táríró szavaival.

Hiszed-e, hogy az örökség érték, melyet megvenni nem lehet, de eltékozolni igen? Hiszed-e, hogy közös örökségeink: a hit, az egyház, az anyanyelv megtartó erő? Hiszed-e, hogy képesek vagyunk megőrizni atyá- ink örökségét? Boldog vagyok, ha látom felcsillanni ezeket a csírákat népemben. Boldog vagyok, ha látom a tenni akarást híveimben, boldog vagyok, amikor if- jaink a szülőföldről, a hitről énekelnek, és szemükben látom a ragaszkodás, a tisztelet, e föld szeretetének fé- nyét. Boldog vagyok, amikor látom benépesülni nem csak ünnepnapokon, hanem minden vasárnap ezt az áldott hajlékot. Boldog vagyok, ha nem is a szülőföldem- en, de gyermekem megszerette a Székelyföld egyik legszebb faluját. Köszönöm az itt élőknek, hogy ezt megérezteték gyermekemmel, és velünk is.

És boldog vagyok, hogy a régen vagy nemrég ki- hűlt vagy parázsló családi otthonok tűzhelyeit sokan lángra lobbantották, amelyek olyanok, mint az égő csipkebokról: tűzben ég, de mégsem ég el. Soha nem aludhat ki az otthon tüze! Soha nem aludhat ki a kö- zösség, az együvé tartozás tüze, lángja sem.

Ezért egy lángot adok, a soha el nem égő jézusi hit, szeretet, s több ezer éves nemzeti öntudatunk lángját. Ápold, őrizd, és Te is add tovább.

Lőrinczi Lajos esperes nemes gondolatokat ébresztő úrvacsorai ágendáját, valamint az úrvacsoraosz- tást követően felavattuk a Harvest Hope Alapítvány és a Székelyudvarhelyi Közösség Alapítvány által tá- mogatott két parkot a templom és a kultúrotthon kö- rül, és a templom mellett egy székelykaput is. A székelykapu mellett hallgattuk meg a Hargita Megye Tanácsát képviselő Zonda Erika igazgató asszony szívhez szóló beszédét, akinek édesanyja bencédi szü- letésű, majd a Székelyudvarhelyi Közösségi Alapít- vány elnöke, Csáki Rozália köszöntötte az ünneplő- ket. Péter Zoltán polgármester bátorító szavai után Páll Krisztina, a Bencédi Ittre Alapítvány elnöke szól- t a közönséghez. Ezt a Bencédi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tagjainak szép, megható műsora követte.

Az ünnepi, közös ebédet követően meghallgattuk a székelyszentmihályi citerásokat, a helyi ifjúsági egy- let *A tacsó* című rövid bohózatát, és az estébe nyúló beszélgetés mellé az abásfalvi cigányzenekar régi idő- ket is felelevenítő muzsikaszója teremtett hangulatot.

El nem felejthetem, és úgy gondolom, sokan nem felejthetik ezt a napot. Megéreztek, hogy a szülőföld ma is tud üzenni, szólani, figyelmeztetni, erőt adni, és ennél nagyobb ajándéka nem is volt a második bencédi falutalálkozónak.

SZERETETSZOLGÁLAT

Beszámoló a Gondviselés Segélyszervezet 2012. évi közgyűléséről

• A Gondviselés Segélyszervezet 2012. augusztus 14-én Kolozsváron tartotta az erdélyi és a magyarországi tagozatainak első összevont közgyűlését. Az Egyházi Képviselő Tanács üléstermében a Segélyszervezet közel húsz munkatársa tanácskozott, ugyanakkor a gyűlést néhány meghívott is megtisztelte jelenlétével.

A közgyűlést az anyaszervezet elnöke (Szombatfalvi József) és a magyarországi tagozat vezetője (Zoltán Csaba) nyitották meg, majd Bálint Benczédi Ferenc püspök fejtette ki alkalmi gondolatait. A meghívottak köréből a Segélyszervezet két kiemelt partnerszervezetének képviselői üdvözölték a jelenlevőket: Popa Ilona az ODFIE társelnökeként, Kiss Olivér pedig az Erdély Mentőcsoport médiafelelőseként értékelte az eddigi szervezetközi együttműködésünket.

A jelenlét számbavételével a közgyűlés megalkult, majd meghatározta a tárgysorozatot. A legrészletesebben tárgyalt napirendi pont az anyaszervezet és a területi fiókok tevékenységi jelentéseinek értékelése volt. Ennek alapját a vezető tisztségviselők által összeállított éves tevékenységi beszámoló képezte, amelyet az elnökség előzetesen elküldött a Segélyszervezet munkatársainak, akárcsak a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsának. A megvitatott jelentést és a pénzügyviteli beszámolót a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. A következőkben a közgyűlés körvonalazta a Segélyszervezet működésének irányvonalait, és kijelölte a közeljövőbeli szervezetfejlesztési tennivalókat, amelyek végrehajtásával az elnökséget bízta meg. Ezután a Segélyszervezet hitelvi alapvetésének elfogadása következett. Eszerint a Segélyszervezet küldetése: a szükségben és bajban levők segítése, s ez által az egyház ember- és közösségszolgáló hivatásának kiteljesítése. A Segélyszervezet működésének unitárius teológiai-eszmei alapjait körvonalazó szakmai anyag szerzője Székely Kinga Réka, a Magyar Unitári-

us Egyház hitéletfejlesztési és missziói előadó-tanácsosa.

A Segélyszervezet új alapszabályának megalkotása előtt a Közgyűlés meghatározta a szervezeti keretábra alaptényezőit. Eszerint a Gondviselés Segélyszervezet anyaszervezetének kerete egyaránt magában foglalja az erdélyi területi szervezeteket és a magyarországi fiókokat, amelyek működését közös vezető testületek (országos közgyűlés, elnökség, illetve felügyelőbizottság) irányítják és felügyelik. Emellett a területileg (egyházkörönként vagy megyénként, illetve egyházközségenként vagy településenként) létrejövő fiókok saját vezető testületek által szervezik és irányítják működésüket. A Közgyűlés által egyhangúlag elfogadott alapszabály meghatározza a Segélyszervezet jellegét és céljait, működésének és szervezetének alapelveit, szerkezetét és szabályait. Az új alapszabály elfogadásával az erdélyi és a magyarországi egyházrészek közelmúltbeli (2012. június 28.) újraegyesüléséhez hasonlóan a Közgyűlés megteremtette a segélyszervezeti tevékenység egységes Kárpát-medencei szervezeti keretét és szabályait.

Az utolsó napirendi pont alatt került sor a Segélyszervezet elnökségi és felügyelőbizottsági tagjainak megválasztására – hároméves megbízási időszakra –, valamint főtanácsai képviselőjének kijelölésére. A választás eredményeként a Segélyszervezet vezető tisztségviselői: Szombatfalvi József elnök (lelkész, Székelykeresztúr), Zoltán Csaba alelnök (közgazdász, a Start Garancia Zrt. vezérigazgatója, Budapest), Szabó László ügyvezető elnök (lelkész, Kolozsvár–Szind). Az elnökség további tagjai: Orbán Árpád (mérnök, a Civitas Alapítvány székelyudvarhelyi irodájának igazgatója, Székelyudvarhely), Rácz Norbert (lelkész, Kolozsvár), Simó Sándor (lelkész–esperes, Homoródjánosfalva) és Székely Kinga Réka (lelkész, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének elnöke, Homoródszentpéter). A Közgyűlés a következő személyeket választotta a Felügyelőbizottság tagjává: Bartha Alpár (lelkész, Fiafalva), dr. Hatfaludy Zsófia (gyógyszerész, a Budapesti Unitárius Egyházközség gondnoka) és Solymosi Alpár (lelkész, Csíkszereda). A közgyűlési választás eredményeként Zoltán Csaba lett a Segélyszervezet képviselője a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsában.

Segélyszervezetünk további működésére és munkatársaim életére a jó Isten áldását kérem!

Kolozsvár, 2012 augusztusa

SZABÓ LÁSZLÓ



NŐK VILÁGA

*Gondolatok egy kerek évforduló kapcsán***20 éve alakult újra az UNOSZ**

| ASZTALOS KLÁRA

• Minket, erdélyieket sokszor nem értenek, miért olyan fontos számunkra a múltunk, miért ünnepeljük meg a kerek évfordulókat, legyen szó egy templom felépítéséről, intézmény, szervezet vagy kiadvány alapításáról, neves elődeink születésének vagy halálának évfordulójáról.

Valóban, tudatosan ragadjuk meg az alkalmakat, amikor megemlékezhetünk múltunk jelentős eseményeiről és szereplőiről. A hagyományőrzés, értékeink tudatosítása, kötődés a gyökerekhez azt a célt szolgálja, hogy megmaradjunk, és itthon érezzük magunkat Erdélyben, szülőföldünkön. A múlt felidézése arra kell buzdítson, hogy tanuljunk a történelemből, és igyekezzünk a jót gyarapítani. Elődeink jó példája minket is kötelez. Mindez érvényes az ezelőtt 20 évvel Kolozsváron újjászületett Unitárius Nők Országos Szövetségére is. Mi is ennek szellemében emlékeztünk meg az Unitárius Nőszövetség 100 év előtti alapításáról, a Nők Világa 10 éves, a Lókodi Öregotthon 20 éves fennállásáról.

A következőkben nem kívánom ismertetni az UNOSZ 20 éves történetét, tevékenységeit, hiszen ezekről folyamatosan tudósítottunk az Unitárius Közlönyben és a Nők Világában, sokkal inkább helyzet-elemzésben az UNOSZ sajátosságait, értékeit, korlátait, hiányosságait szeretném felvázolni.

Az UNOSZ a Magyar Unitárius Egyház egyháztársadalmi szervezete, amelynek célja az unitárius nők összetartása öntudatos egyháztársadalmi munkára. Az UNOSZ jogi személyiséggel rendelkező civil szervezet, amely kizárólag önkéntes munkán alapszik. Tagjai többnyire az idősek közül

kerülnek ki. Az eddigiek sokat mondanak és korlátokat is sejtetnek. Meghatározó tényező, hogy társadalmunkban a nőknek nagyon sok szerepet kell vállalniuk, akár fiatalok, akár idősek. Egyidejűleg feleségek, gyermekeket szülő és nevelő édesanyák vagy nagymamák, pénzkeresők, magukat állandóan továbbképző, a munkaerőpiacon helytálló alkalmazottak, földművesek, civil mozgalmakban, egyházi szervezetekben résztvevő, családot összetartó, idős szülőket gondozó emberek, és még sorolhatnám. Mindenütt fizikailag, szellemileg és lelkileg egyszerre jelen lenni és teljesíteni lehetetlen. Az utóbbi 20 évben ez a nyomás egyre hangsúlyosabbá vált az életritmus felgyorsulásával. Szükséges időről időre, esetenként fontossági sorrendet felállítani. Ezzel arra szeretnék rávilágítani, hogy a nőszövetségi munkában való részvételük mindezek függvénye. Mégis vannak, akik számára fontos az unitárius nőszövetség, és lelkesen részt vállalnak, szép eredményeket mutatnak fel.

Mindezekhez hozzá kell tennünk az anyagi alapok szűkösségét akár helyi, akár országos szinten. A pénzalapok tagdíjakból, adakozásból, tombolázásból, rendezvények bevételeiből, saját készítésű kézimunkák, tárgyak értékesítéséből esetleg pályázati forrásokból gyűlnek össze.

Mégis, lássuk, mi az, amit az unitárius nőszövetségek fel tudnak mutatni, mi az, amivel hozzájárulnak egyházi életünk gazdagításához, vonzóbbá tételéhez. A teljesség igénye nélkül felsorolom a nőszövetségi munkának néhány hozadékát. A legfontosabb: a közösségépítés és -megtartás, a sze-

retet gyakorlása, az egymásra figyelés, a betegek, az öregek látogatása, a vendégek fogadása és ellátása, az egyházi rendezvények, kulturális és ismeretterjesztő előadások szervezése, a hagyományok ápolása, és mindenkorai áldozatkész jelenlétük az egyházközségek életében.

Az önkéntes munkát végzőknek szükségük van arra, hogy időről időre találkozzanak hasonló közösségek tagjaival, megbeszélhessék gondolataikat, egymást erősítsék, az összetartozást megtapasztalják, egyszóval: feltöltődjenek. Ezt a célt szolgálják az évente megrendezésre kerülő ünnepélyes nőszövetségi közgyűlések egyházköri és országos szinten, amikor a felsorakozó zászlók, a vándorabrosz átadása, a nekünk szóló szószéki szolgálat arra buzdítanak, hogy érdemes, és folytatni kell a munkát. Kiadványunk, a Nők Világa is azt sugallja, egy közösség vagyunk, vannak közös témáink, mondanivalónk egymás számára.

Egyházszolgálatunk mellett szükséges lenne közelebbi kapcsolatot fenntartani más felekezeti és nemzetközi nőszervezetekkel. Ezen a téren csupán alkalmi és laza kapcsolatokról beszélhetünk nőszövetségi szinten. Rendkívüli és egyszeri alkalmat jelent az október 4–7. között Marosvásárhelyen tartandó unitárius és unitárius-univerzalista nők világtalálkozója, amelyen sok fiatal erdélyi unitárius nő vesz részt. Reméljük, a személyes találkozások a konferencia ideje alatt további kapcsolattartást eredményeznek, és ezzel az erdélyi unitárius nőszövetségek bekapcsolódnak a vallásos nemzetközi nőmozgalomba, az igazi unitárius nyitottság szellemében.

Nemzetközi Nőtestvérek az Unitárius-Univerzalista Nők Második Világtalálkozóján

„Összejönni – ez a kezdet. Együtt maradni – haladás.
Együtt dolgozni – siker.” (Henry Ford)

Az október 4–7. között Marosvásárhelyen megrendezésre kerülő második világtalálkozón ún. *Nemzetközi Nőtestvérek (Global Sisters)* kiscsoportos tevékenységeket folytatjuk, amit az első houstoni világtalálkozón nagy sikernek könyvelhettünk el.

A *Nemzetközi Nőtestvérek* folyamatának alapja a Clark Tudományegyetemen (Worcester, Massachusetts állam, A.E.Á.) dr. Richard Ford irányításával kidolgozott közösségfejlesztő program. A közösségépítő eljárás alapelve, hogy tapasztalt vezetők-moderátorok segítségével az adott közösség rendszerezi ismereteit, mozgósítja erőforrásait, és közös megegyezésen alapuló, fejlődését elősegítő akcióterve(ke)t dolgoz ki. A módszert 2003-tól sikeresen alkalmazták erdélyi, indiai és Fülöp-szigeteki unitárius és unitárius-univerzalista testvéregyházakban.

A *Nemzetközi Nőtestvérek* célja, hogy a kiscsoportos tevékenységek révén a módszert minden résztvevővel megismertesse, de egyszersmind választ kapjon arra a kérdésre is, hogy melyek a nők jelenlegi legfontosabb kihívásai, igényei, problémái. A houstoni világtalálkozón a *Nemzetközi Nőtestvérek Csoport (Global Sisters Groups)* néhány tevékenységi irányvonalat állapított meg: a nők megélhetési, nevelési és egészségügyi problémái felkarolása; a nők reprodukív (gyermeknemző) jogai; illetve a nők és gyermekek elleni erőszak megelőzése. A résztvevők ötletekkel, akciótervekkel, kapcsolatrendszerrel felfegyverkezve távoztak, és kisebb-nagyobb ötletek, tervek, projektek

meg is valósultak. (Csak egy, Erdélyt is érintő példa: a fiatal Európai Unitárius-Univerzalisták és a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai közti kapcsolat kiépítése, a kollégium két diáklányának a támogatása.)

Marosvásárhelyen a találkozó résztvevőit kis csoportokba osztjuk be; a csoportok háromszor találkoznak a konferencia ideje alatt, a módszerre sajátosan kiképzett csoportvezetők-moderátorok irányításával. A lépésről lépésre történő közösségépítő tevékenységek izgalmasak, néhol szórakoztatóak, de komoly célt szolgálnak: igények, problémák feltérképezése, ezek rangsorolása, majd akciótervek létrehozása. A negyedik – és egyben utolsó – plenáris találkozón a kidolgozott akciótervek közös felvállalására kerül sor.

A konferencia kezdete előtt kiképzésben részesülő csoportvezetők a Magyar Unitárius Egyház egyházköreit arányosan képviselő lelkes, tenni akaró lelkészek, nőszövetségi tagok, egyháztagok. A kiképzés olyan segédeszközzel, képességgel ruházta fel őket, ami változást, megújulást hozhat egyházközseinkben, nőszövetségeinkben, közösségeinkben. Reméljük és hisszük, hogy hazatértük után nőtestvéreink megismertetik és alkalmazzák az eljárást egyházközseinkben; akcióterveket hoznak létre közösségi igényeik megoldására és energiájukat ezek megvalósítására fordítják; hozzájárulnak ahhoz, hogy megerősödjön egyházközseink döntéshozó szerve; valamint lelkesedésük, igyekezetük révén egyre több fiatal unitárius nőt vonnak be egyházköri szerepekbe.

Együtt, közösen, megújulást, új életerőt akarunk. Együtt, közösen álmodunk, gondolkodunk, tervezzük, alkotunk. Olyan unitárius hálót, kapcsolatrendszert szövünk-építünk, ami fogékony a XXI. századi nők igényeire és hitközösségeink kihívásaira mind helyi, mind nemzeti és nemzetközi szinten.

dr. SZTRANYICZKI ZSÓFIA

Tettetésterápia

– Harkó bácsi kérem, fejezzük be ezt a témát! – szóltam idegesen.

– De kedvesem, hisz te mondtad, hogy jó lenne megbeszélni, sőt kibeszélni – vágott vissza.

– Igen, de akkor még nem éreztem fájdalmat – sziszegtem.

„Azt mondd, hogy az érzelem az elme tükröződése a testben. De néha ellentmondás van kettejük között: az elme azt mondja: »nem«, míg az érzelmek azt mondják: »igen«, vagy fordítva.” (E. Tolle)

Istenem! Be rég is volt, amikor volt idő mindenre. Még arra is, hogy Harkó bácsival jól kibeszélgessük magunk. De mi is volt akkor, ott, évekkkel ezelőtt az a fontos, életbevágóan fontos téma? Jaj, igen! Tudom. „Szilvia belépője”, ahogyan Harkó bácsi elnevezte azt a közeli egy percet, mely idő alatt valakit örökre a szívedbe zársz. A „Szerelem első látásra” sorsfordító követői „lájkolhatnának” erre a témára. Az életben azonban nem csak szerelmesek találkoznak egymással, hanem ember az embertársával is. Sőt vannak „újratalálkozások”, sok-sok idő elteltével,

amikor már megkopott, megráncosodott, megöszült valami rajtunk. Esetleg bennünk?! (Nem, nem! Akkor semmi értelme a leírt szavaknak.) „Újratalálkozások”, amikor beléd hasít, elevenedbe vág, testedet gyötri a fájdalom és a felismerés, hogy annak idején csak elhitetted magaddal, hogy jól sikerült a Szilvia belépője. S hogy a veled szemben álló, barátodnak hitt ember is, csak játszott. Becsaptad magadat és embertársadat, és ő is téged, mert akkor ott, abban az időben, a sors, a helyzet, a lehetőség úgy kínálta. Úgy kívánta, s te kihasználtad azt. „Ha előnyös át-

menetileg valaki másnak »tettet-ni« magunkat, akkor az »újjászületés« lehetősége az egész emberi történelemre ajtót nyit. Különböző ének sokasága, amelyeket az élet egyre és egyre mélyebb forrásai-ként csapolhatunk meg.” (Lee Pascoe) Lehet, hogy akkor ott tényleg nagyon jól alkalmaztuk a „tettetésterápiát”? „... a tettetés hatására tudatalattid hinni kezdi, hogy célodat elérheted: a kialakult hited hatására pedig célod megvaló-

sul...” (Domján László) De honnan tudhatod, hogy a kialakult hited, az igaz hit-e? Egy szép napon biztosan megtudod, amikor ott állsz... és arcodról lehullik az a sok-sok álarc.

Ez a változat is meghatóan szép lehet... nem olyan, mintha valaki erőszakosan letépné az álarcaid, de én azt szeretném, ha saját magam vethetném le őket, és úgy tudnék megállni az örök „rendező” előtt.

– Harkó bácsi kérem, addig is figyelmébe ajánlom – szóltam csöndesen –, Lee Pascoe, ausztrál születésű, Franciaországban élő hipnózzisszakember, agykontroll-oktató, pszichoterapeuta és színész: *Tégy úgy, mintha...!* című lebilincselően izgalmas, szükségszerűen hasznos művét, mely tele van gyakorlati ismertetőkkal (is). A mű eredeti címe: *Faites Comme Si!*

– De kedvesem...

BENEDEK ENIKŐ

IFJÚSÁGI OLDAL

Köszönettel

„Örvendezz, ifjú, míg fiatal vagy, légy jókedvű ifjúságod idején, és élj szíved vágya szerint, ahogy jónak látod!” (Préd 11,9a)

Örvendezek, Atyám, ifjúságomban. Köszöntelek lelkem lágy zenéjével, testem könnyed mozgásával. Hálát adok Neked, hogy vidámítod szívem ifjúságom idejében: a játék örömeivel, a barátok szeretetével és olyan alkalmakkal, amelyeken ifjú testvéreimmel találkozhatom. Ilyen érzésekkel gondolok a pár napja véget ért XXXVI. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciára. Még lágyan élnek szívemben az alkalom emlékei, amelyeket összecsomagoltam és lelkem legmélyebb zugaiba ültettem el.

Áhítatos lélekkel gondolok a reggelekre és az estelekre, amikor a gitár dallamával és őszinte imádsággal próbáltunk megszólítani, Hozzád közel kerülni, a Te közelségedet átélni. Még ma is hallom a szolgálatvégzők léleksimogató szavait és az ének melengető hangjait.

Köszönöm, hogy olyan témaközpontú előadásokat hallgathattam, amelyek fiatalságomból adódóan nagyon sokat jelentettek nekem. Ugyanis eddig soha nem gondoltam arra, hogy fölöttem is eltelnek majd az évek, s majd én is lehetek ráncokkal díszített, megörbült idős ember. Örülök, hogy okulhattam arról, hogy hogyan tudok segíteni nagyszüleimnek megküzdeni az öregség gondjaival. Egy másik előadás által milyen jó, hogy gondod volt arra, hogy a párkapcsolatomban lévő szerepemről tanuljak, hogy majd jó társa tudjak lenni páromnak. Köszönöm, hogy egy előadó hangján figyelmeztettél arra, hogy mennyire veszélyes különböző közösségi oldalakon sok adatot megosztani magamról. Köszönöm, hogy megismerttetted velem az Eurocenter Amöba Alapítványt, amelynek keretében majd én is tovább tanulhatok

egy életen át. Felnyitottad szemem, hogy nem csak ez az egyetlen út, ahogy Hozzád közeledhetünk, manapság nagyon sok vallásos irányzat van, amelyeknek elemeiből úgy válogathatunk, mint egy svéd asztalról. Köszönöm, hogy megismerttetted velem az önkéntes munka felebarátaimat segítő szerepét, és engem is buzdítottál az ilyen munkára.

Hálás vagyok Neked azért, hogy a megtett munka megtermi gyümölcsét, és jutalmazni tudtuk azt a helyi együletet, amely az egész év során kitartóan részt vett az *Év egylete* vetélkedőben.

Köszönöm, hogy a vidám konferenciás napok múltával, miután összeomlott a cirkuszi sátor a jobbágyfalvi templomkertben, egy kopjafa hirdeti azt, hogy mi, unitárius fiatalok százötvenen együtt voltunk; barátokká, testvérekké lettünk; álmodtunk egy szebb jövő érdekében, s mindezt a Te neved dicsőségére.

Add Atyám, hogy a Konferencia dallamának hangjegeit magunkkal vigyük, hogy jövőben egy újabb konferencián újra felcsendíthessük!

Ámen.

BENCZE ZSUZSÁNNA



Halászkok

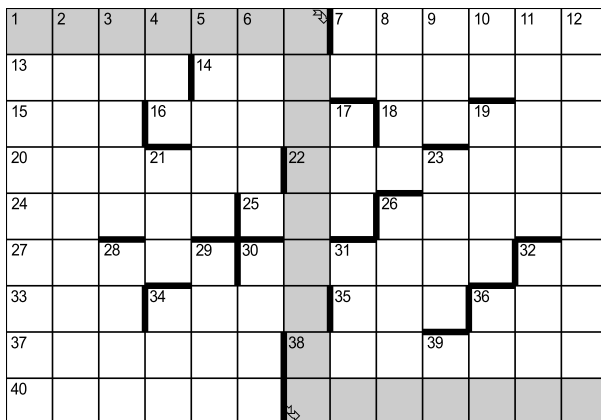
Halászik egy férfi a folyó partján, egy nagy hal berántja a botot. A fickó utána ugrik, de elkapja egy forgó, kezd fulladozni, segítségért kiált, mert látta, hogy mások is pecáznak.

– Halászkok!!! Halászkok!!!

– ... ! – szól oda a túlsópartról két kolléga. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 7. Gyűrű alakú tárgy. 13. Kis elősködő állatka. 14. Görög származású amerikai filmrendező volt (1909–2003). 15. Mező. 16. Idegen női név. 18. Engedély nélkül a szomszédba megy. 20. Megfontolt. 22. Ámítással elhívó. 24. Kémiai anyag. 25. Lemezkiadó cég. 26. Drót, kábel. 27. Nagyapa, németesen. 30. Részecske, idegen szóval. 32. Teljes. 33. Prémium. 34. Wass Albert használta kifejezés, kiszáradt patakmeder. 35. Kaneto rajzfilmbeli babája. 36. Régi magyar férfinév. 37. Április 13-án van. 38. Orosz folyó. 40. Ennél a hídnál esett el Gábor Áron.

Függőleges: 1. Veszekedik. 2. Nagyon rossz, viharos időjárás. 3. Nyilván tartásba vesz. 4. ... Paolo, brazil nagyváros. 5. Alain ..., francia filmsztár. 6. Für ..., Beethoven műve. 7. Kicsinyítő képző. 8. Tüskés fa. 9. Német tanács. 10. Lékvár. 11. Kozmetikai márka. 12. Díszes kert. 17. Negyven rabló babája! 19. Nem szoros. 21. Az ötödik kerék. 23. Iskola, diákosan. 26. Bújócska résztvevője. 28. Szájszél. 29. Romlott a zsír. 30. Katonasapka. 31. Mondat végére kerül. 32. Értékes keleti fafajta. 34. Nöstény szarvas. 36. Szülő, becézve. 39. Középre mutató névmás.



Szempont

Hatalmas, 120 kilós, kövér játékos jelentkezik próbajátékra egy focicsapatnál. Az edző mondja a csapattulajdonosnak, aki szerződteni akarja:

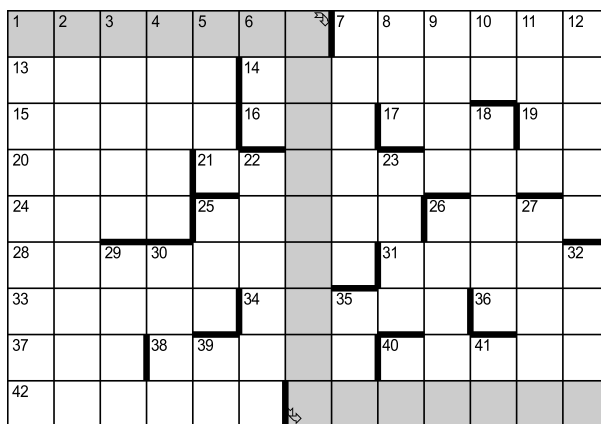
– De főnök, ez olyan kövér, nem fog tudni szaladni, játszani 10 percet!

– Az igaz, mester! ... !

– hangzik a tulaj szempontja. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 7. A kuruc ellensége. 13. Zamat. 14. Sárkányeresztés. 15. Arab állam. 16. Szintén nem. 17. Argentína jele, sportversenyeken. 19. Éjfél. 20. Arab férfinév. 21. Szárnyas figura, Mihály is ez volt. 24. Plankton evő halfajta. 25. Erdei gyümölcs. 26. Taszító. 28. Szeszes ital fogyasztása. 31. Filc. 33. Halaszt. 34. Magyar filmbeli tanár úr, Koltai Róbert játszotta. 36. Latin köszönés volt. 37. Ilyen szó van a könyvek végén. 38. Édesség. 40. Házhely. 42. Egy más után mondó.

Függőleges: 1. Szent Jakabról elnevezett francia politikai irányzat. 2. Időmérő mánusa. 3. Dalos kedvű. 4. Sóstó a Baragánban. 5. Hunyadi László nádora. 6. Angol helyeslés. 7. Francia város, autóversenyéről híres. 8. Török tiszt volt. 9. Alban ..., osztrák zeneszerző volt. 10. Asztácium vegyjele. 11. Hangtalan. 12. Hamisan játszó. 18. A Kner nyomda városa. 22. Ráalakító. 23. Hát persze! 25. Kémia egység. 26. Nyájat hajt. 27. Ruhát levesz magáról. 29. Magyar történetíró volt (Péter). 30. Borászeszköz. 32. Rövid, zsinóros férfikabát. 35. Belső szerv. 39. Rangjelző szó. 40. Varróeszköz. 41. A föld felé.



ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Szombatfalvi József (honlap)
Vass Károly (közösségi oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését támogatta a



FORRAI TIBOR

Apró képek balladája

• **Előkészületek.** Az ecsetek színes lábnyomokkal szaladnak végig a vásznan, és lassan kirajzolódik: **Vásáros, 16. ODFIE Színjátszó találkozó, Magyar-sáros, 2012. augusztus 2–6.** Mellettünk hangfalakat, kábeleket, fényeket szerelnek. A konyhából edények és evőeszközök csörömpölése szűrődik be. Az udvar túloldalán csákányok törnek a földet. Seprűk alatt sistereg a föld. Tábortüzet emelnek. Festünk, vágunk, sikálunk, vezetünk, száguldunk. Készülünk.

Ők. Vannak dolgok, amelyek sokunk számára maguktól értetődőek: hogy a vászon a helyén van, az asztal terítve, és mindig van, aki jelezze, ha kezdődik az előadás. De azokról, akik mindezek mögött vannak, ritkán esik szó. Ők a szervezők. Akik számára nem jelent terhet a munka, és akik évről évre visszatérnek azért, hogy felépítsék újra és átrendezzék az „odfiés” színjátszós világ határait, falait, kellékeit.

Megnyitó. 550 résztvevő. Színek, üdvözlő, zene, felvonulás. Hadd hallja az egész világ, hogy megérkeztünk, és mi megmutatjuk, hogy így kell élni. Ilyen örömmel, ilyen életkedvvel. Székekre álltunk, zászlót lobogtattunk, táncoltunk, énekeltünk. Így köszöntöttük a tizenhatodikat.

Előadások. 16 versenyző csapat. Ennyien rég nem jelentkeztek. Hangulatos előadások, lelkes szereplők. Álarcok mögött felnőttek, bölcsek, bolondok, idegesek, viccesek, álmodozó fiatalok. Az idő feloldódik ebben a pörgő-forgó, folyamatos mozgásban, és elkülönül. Más lesz. Azt hiszem, ezt hívják ünnepnek.

Szakmaiság is. A bíráló bizottság: Kiss Attila, Molnos András és Szabó Eduárd. Színészek, mégis úgy értékelnek, hogy közben tudják, nem a szigorú szakmaiság az elsődleges szempont, hanem még ennél is fontosabb az erő és akarat, ami a munka mögött húzódik meg. Bonczidai Éva, Tollas Vanda és Mihály Alpár Szilárd műhelymunkákat tartottak, hogy ébren tartsák a fiatalokban a színjátszás szeretetét.

Vendégelőadások. A gyergyóalfalvi Színkép színjátszó csoport **Molière Kényeskedők** c. darabját hozta. Másnap a székelykeresztúri unitárius gimnázium Bemugri színjátszó csoportját köszönthettük, akik Robert Burns **Vidám koldusok** című írását énekelték, táncolták és játszották el. Szombaton a **Vitéz Lelkek musicalje** vezetett el bennünket valahova, Euró-

pába. Velük együtt tanultuk meg, hogy nehéz helyzetben hogyan értékelődnek át a máskor egyértelműnek hitt dolgok: a mindennapi étel, a jó szó, a törődés, a közösség, az együtt töltött idő, a zene.

Zene, tábortűz, buli. Kevesen tudnak úgy táncolni, úgy énekelni, hogy közben ne mások tekintetét, reakcióját figyeljék, hanem egyszerűen engedjék, hogy a dallam, a ritmus magával sodorja őket. Most azonban sokunknak sikerült. A tábortűz mellett, a Rock Revolution együttesel, Barneey-val és Sáríkáékkal.



Jóleső, könnyed érzéssel bulizni, és hagyni, hogy mindez közelebb vigyen egymáshoz.

Áhítat, istentisztelet. A folyamatos zajban időnként csend lesz. Áhítatos csend. A templom falai között tanulunk együtt imádkozni, és szavakat találni. Szavakat, amelyek valamilyen formában ki tudják mondani azt, ahogyan mi éljük meg a Végtelent.

Eredményhirdetés. Az első helyezést a kolozsvári egyet nyerte el, második lett Szabéd egyetemes csapata, akik a közönség díját is hazavihették, a harmadik díjat pedig a székelyudvarhelyi SZIJUK csapata kapta. A zsűri különdíját három csapat is hazavihette, mégpedig Bölön, Brassó és Marosvásárhely. A zsűri még kiosztott egy-egy férfi és egy-egy női alakítási díjat is: Csécs Sándornak (Szabéd) és Kendi Róbertnek (Magyarsáros), Nagy Vandának (Székelyudvarhely) és Román Eszternek (Kolozsvár).

FÜLÖP JÚLIA

Adorjáni Gyöngyvér ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Bencze Zsuzsánna** teológiai hallgató (Kolozsvár–Székelyudvarhely), **Benedek Enikő** út- és hidépítő almérnök (Segesvár), **Csáki Levente** lelkész (Kobátfalva), **dr. Czire Szabolcs** VEN-előadótanácsos (Kolozsvár), **Fazakas Levente** lelkész (Bözöd), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Furu Árpád** műemlékvédelmi szakmérnök (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** ODFIE-társelnök (Kolozsvár), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Jobbágy Júlia** teológiai hallgató (Kolozsvár–Kövend), **Lőrinczi Lajos** lelkész-esperes (Csehétfalva), **Makkai-Ilkei Ildikó** lelkész (Bencéd), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Szabó László** lelkész, a Gondviselés Segélyszervezet ügyvezető elnöke (Kolozsvár–Szind), **Székely Kinga Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **dr. Sztranyiczki Zsófia** egyetemi tanár (Kolozsvár), **Vagyas Attila** lelkész (Fogaras–Bukarest)